

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református Egyházkerület folyóirata

Keresszegi Herman István (Körösszeg, ? – Debrecen, 1641.) debreceni majd külföldi tanulmányok után zilahi lelkész és esperes lesz, majd 1629-től püspök. Ez a műve tartalmazza a Heidelbergi Káté fordítását és a róla szóló prédikációkat.

Tartalom

Tanulmány

Joó Sándor: Mi van a halál után. I.	127
--	-----

Vasárnapi prédikációk

Ifj. Adorján Kálmán: „Meg tudja szabadítani az Úr...” 2Péter 2,9	130
Adorjáni László: Istentől kapott és Istennek ajánlott láncok. Apostolok Cselekedetei 28,20	133

A nők nemzetközi imanapjára

Soós Noémi: Bízál leányom. Lukács 8,43–48	135
---	-----

Március tizenötödikére

Darányi Lajos: Március 15. homiletikuma	138
Előre és felfelé nézni. Jeremiás 29,4–11	138

Virágvasárnap / Konfirmáció

Darányi Lajos: Virágvasárnap homiletikuma	140
Enyedi Andor: Az elodott vemhe. Márk 11,1–7	141
Visky János: Konfirmáció. Máté 13,24–28	143

Lectio continua

Szász Attila: Nékem az élet Krisztus. Filippi 1,19–26	146
Krisztus evangéliumához méltóan! Filippi 1,27–30	149
Egység Krisztusban. Filippi 2,1–4	152
Krisztus útja. Filippi 2,5–11	155

Gyülekezeti énekiskola

Berkesi Sándor: Már keresztet vállra vettem. (470. dicséret)	159
--	-----

Alkalmi prédikációk

Ifjúsági bibliára

Veress Róbert Gyula: Nyíltság a barátságban.	161
---	-----

Nőszövetségi bibliára

Szász Mártonné: Mária és Márta. Lukács 10,38–42	163
---	-----

Keresztelési beszéd

Balogh Béla: Isten családjához tartozol. Efézus 2,19	164
--	-----

Esketési beszéd

Lórincz József Tibor: Mindenkor örüljetek! Filippi 4,4–7	165
--	-----

Temetési beszéd

Ótvös József: Nemes harcban edzett hit. 2Timóteus 4,7	167
---	-----

Szabó Imre: Halálvágy. 2Korinthus 5,8–10	169
--	-----

Versek március tizenötödikére	171
-------------------------------------	-----

Tanulmány

Joó Sándor
Magyarország

Mi van a halál után?

Erre a mindnyájunkat létünkben érintő kérdésre röviden így lehetne a Szentírás tanítása alapján válaszolnunk: a meghalás pillanatában a testtől elváló lélek sorsa véglegesen eldőlt vagy jobbra, vagy balra, folytatja létét vagy az örök üdvösségben, vagy az örök kárhozatban; a test pedig visszatér a földbe, melyből vétetett. Az utolsó napon, Krisztus dicsőséges megjelenésekor feltámad a test a halálból, és a már üdvözült vagy elkárhozott lélekkel újra egyesül, s így az újra test és lélekből álló embernek a már meghalástól kezdve *végérvényesen* eldőlt üdvözült vagy elkárhozott állapota *teljessé* válik. Ezt a rövid összefoglalást részletezzük most a továbbiak folyamán.

Micsoda a halál?

Előbb ezt a kérdést kell tisztáznunk, mielőtt a halál *mögé* akarunk tekinteni.

Minden félreértés elkerülése végett azt jegyezzük meg először, hogy a *halál alatt* ez alkalommal nem csak a testi meghalást értjük, hanem sokkal többet annál, valamint az élet szóval sem a pusztá létezését jelöljük, hanem sokkal többet annál. A Szentírás az *élet* szóval jelöli a földi életet is, általánosabb azonban e szó teológiai jelentése, amely az *örök életre* utal. Krisztus az élet, s az embernek akkor van élete, ha hite által Krisztusban és Krisztus által él. Az embernek tehát az *élet* nem születése által sajátja, hanem újjászületés és megtérés által adatik. (Jn 1,4, 6,53, 10,28; 1Jn 5,11–12 stb.) A *halál* szó is jelenti a fizikai meghalást, az elmúlást is, de teológiailag a halál nem a lét ellentéte, hanem az *életé*. A halál nem egyenlő a nemlét állapotával, azaz az emberi lét megsemmisülésével, hanem a halál az élet, az örök élet hiányát fejezi ki. Isten azt mondta az első emberpárnak a Paradicsomban, hogy amely napon áthágják az Ő törvényét, haláluk halálával halnak meg. Ádám és Éva Isten parancsának a megszegése után nem szüntek meg létezni, egyelőre testileg sem haltak meg, hanem új állapotba és viszonyba kerültek: megromlott az Istenhez való viszonyuk és ez a megromlott élet, ez a bűnnel megfertőzött élet: *ez a halál*. A halál tehát az Élettől, az Istentől elszakadt lét. Ezért mondja a Szentírás a bűnösről, hogy „élvén megholt”, és hogy „az a neved, hogy élsz és halott vagy” (1Tim 5,6; Jel 3,1). Ilyen értelemben a halál tulajdonképpen nem egyéb, mint maga a kárhozat, ami az ember számára már a születéssel kezdődik s a testi meghalással végérvényessé és örökkévalóvá válik, hacsak közben *újja nem születik* az ember.

A Szentírás szerint tehát a halál oka az isteni törvény megszegése, maga a bűn és az Isten ítélete, aki a bűnt halállal bünteti. Református káténk szerint is: „Isten igazsága azt kívánja, hogy az Istennek felséges dicsősége ellen elkövetett bűnt a legnagyobb, azaz örökké tartó *testi-lelki* büntetés kövesse.” A halál azt jelenti, hogy testestől-lelkestől Isten büntető ítélete alatt van az ember. A halál tehát az *embernek* – nem a testnek, nem is csak a léleknek, hanem a testből és lélekből álló emberi személynek a halála: kárhozatban való léte. Éppen ebben nyilvánkozik meg bűnt büntető ítéletjellege, halálosan komoly valósága.

Ne úgy képzeljük el emberi életünket, mint egy nagy szobát, amelyből két ajtó nyílik: egyik az örök életre, másik az örök kárhozatra. Nem így van! Ha a hasonlatnál akarunk maradni, olyan nagy szobát képzeljünk el, amelyikből nem nyílik ajtó, amelyik

minden oldalról a halál emberi erővel áttörhetetlen valóságával van körülhatárolva. Az emberi élet a paradicsomi tragédia óta mindenestől, testestől-lelkestől halálra szánt, halál börtönébe zárt élet, amiből semmiféle emberi erőfeszítéssel nincs menekülés.

Ámde Isten az első karácsonykor Jézus földi személyében beleplántálta a halálnak ebbe az emberi világába az *Élet* csirjáját, amely felnőtt, mint „vesszőszál”, s a halálból való feltámadásával áttörte egy ponton az emberi létünket körülzáró halálbörtön falát. Ezen a résen át, de *csak ezen* az egyetlen résen át nyílik meg az út a halál világából az élet világába. Ezt jelenti ez az Ige: „Ámde Krisztus feltámadott a halottak közül, zsengejük lőn azoknak, akik elaludtak” (1Kor 15,20). Az tehát, hogy a halálon *túl* mégis van számunkra egy új élet: csak azért lehetséges, mert Jézus feltámadott, csak azáltal lehetséges, hogy Krisztus legyőzte a halált, és csak azok számára lehetséges, akik a Krisztusba, az első zsengebe hit és újjászületés által beoltattak! Nem igaz tehát az, hogy a testi meghalás egyszerűen csak: a lélek átringása az örök életbe – mert a Krisztus nélkül, hit által Krisztushoz tartozás nélkül a meghalás éppen: átringás a már korábban elkezdődött kárhozat teljességébe. A halállal szemben a keresztyén igazság az, hogy az igazi komoly embernek *Krisztus nélkül* vissza kell borzadnia és el kell rémülnie tőle. Hit által értjük csak meg, hogy a halálból való kimentés, a halottak feltámasztása már megkezdődött a Jézus Krisztusban. Ezért reméljük, hogy folytatódik majd bennünk is. A Krisztusban hívó embernek is még a testi meghalást megelőzően meg kell hálnia a bűn számára, újjá kell születnie a Krisztusban a Szent Lélek által, még e földi élet folyamán meg kell hogy kezdődjék benne a bűn halálából való feltámadás folyamata a Krisztus halált legyőző ereje által, és akkor, de csakis akkor érvényes reá Krisztus nagy ígérete, hogy „soha meg nem hal”, és hogy „nem lát halált”, mert „ha meghal is” (fizikailag), akkor is „él” (Jn 11,25.26). És hogy mégis valóság marad számára a testi meghalás, ez csak azt jelenti, hogy a Krisztus feltámadása által megnyílt új életben való részesedése nem fejeződik be itt a földön, hanem csak elkezdődik, mégpedig elkezdődik a lelke számára s folytatódik és teljessé válik majd a teste számára is.

Mindebből az következik, hogy a

lélek halhatatlansága

kérdésére is egészen más feleletet ad a Szentírás, mint ami az általános köztudatban él. Az általános közgondolkodás szerint lelkünk mint emberi természetünk nemesebbik része fölött nem úr a halál, lelkünk más valami, mint a testünk: nem bomlik úgy föl, nem enyészik úgy el, mint a test, nem romlandó valami, nem lehet kivégezni, agyonütni, tehát a lélek halhatatlan. Vigyázzunk azonban, mert bármennyire igaz is, hogy a lélek minémiségéből következően más valami, mint a test és öntudatos létezése megmarad a testi meghalást követően is: ez még nem jelenti a lélek bibliai értelemben vett halhatatlanságát. Pillanatig sem kétséges ugyanis, hogy a lélek a testi meghalás bekövetkezése után is tovább létezik, de éppen az a nagy kérdés, hogy *hol*. Mert a lélek halál utáni létezése kétféle lehet: üdvözült vagy kárhozatban való létezés, tehát éppen: élet vagy halál! A halhatatlanság szónak tehát csak akkor van értelme, ha az a kárhozat halálából való megszabadulást, az örök üdvözült életbe való felemelkedést jelenti. Erre pedig a lélek önmagától, a maga erejéből, bármennyire különbözik is minden más egyéb földi létező valóságtól: képtelen! Éppen a Krisztus feltámadása teszi nagyon is késedelmessé az emberi lélek természetből folyó halhatatlanságát. Mi szükség lett volna ugyanis a Krisztus feltámadására, vagyis a kárhozat halálából új élet teremtésére, ha volna az emberi életnek olyan része, akár anyagi, akár anyagtalan valamije, amelyik önmaga erejéből is ki tudja kerülni a halált? Ha a halál a bűn zsoldja, Isten büntető ítélete, hogyan válthatná ki a lélek magát alóla? Krisztus feltámadása a halál törvényének egyetemes uralmáról és

érvényéről tesz bizonyosságot, vagyis azt hirdeti, hogy éppen nem halhatatlan az ember, hanem mindenestől, testileg-lelkileg a halál uralma alatt áll. Éppen azért kellett *Krisztusnak* feltámadnia a halálból, mert az emberi léleknek semmi olyan képessége és tulajdonsága nincsen, ami őt a halálból a halhatatlanságba átemelhetné. Hogy mégis van reményünk a halál után, hogy mégis van lehetősége a léleknek a halhatatlanságra, az nem a lélek mineműségéből (vagy bármiféle okkultista, spiritiszta spekulációból) következik, hanem egyedül abból a páratlan csodából, hogy *Krisztus feltámadott és zsengejük lőn azoknak, akik elaludtak!* A lélek nem maga az élet: *egyedül* Isten az, aki maga az Élet, és akiről mondja a Szentírás, hogy övé egyedül a halhatatlanság! (1Tim 6,16) Nem a lélek halhatatlan, hanem a Krisztusba oltott lélek halhatatlan. Nem magától halhatatlan a lélek, hanem a Krisztusban való hit által. Nem a lélek záloga az örök életnek, hanem Jézus Krisztus, az ő feltámadása jelenti a lélek számára is a mennyei kapu megnyílását. (Nem: „Es gibt ewiges Leben” – hanem: „Er gibt ewiges Leben!) Tehát nemcsak úgy általában van örök élet a lélek számára sem, hanem a Krisztusért és a Krisztus által van örök élet. Krisztus feltámadott! Ez az egyetlen reménysége, ígérete és záloga a léleknek a halhatatlanság felől!

(*Folytatjuk*)

Nem szabad földadni

Franklin Benjamin, világszerte ismert amerikai államférfi – többek közt – szívós, kitartó természetéről volt híres. Egy fontos dologgal kapcsolatban, amelynek megvalósítása nagy nehézségekbe ütközött, barátai felszólították:

– Ne kínlódj tovább ezekkel a bajokkal! Hogy tudsz ennyi ellenállással szemben is dolgozni?

– Adok nektek egy jó tanácsot – válaszolt Benjamin Franklin. – Megfigyeltétek, hogyan dolgozik a kőfaragó? Sokszor százszor is rá kell ütnie ugyanarra a helyre, hogy a kőben a megtervezett forma kialakuljon! S arra a fölöslegesnek látszó száz ütésre is szükség van, hogy a százegyedikre megvalósuljon az elgondolás! Nehézségek esetén arra gondolok, hogy talán a következő ütés lesz az a százegyedik, amely eredményt hoz!

(*James Keller nyomán*)

Vasárnapi prédikációk

Ifj. Adorján Kálmán

„Meg tudja szabadítani az Úr...”

Alapige: 2Péter 2,9

Bibliailvasás: Lukács 13,10–17

Péter apostol második levelében azzal a nagy különbséggel foglalkozik, amely Isten valódi Igéje és annak hamisított változata között található, és ennek megfelelően: ami a valódi, hamisítatlan keresztyén élet meg annak az ellentéte között van. Van igaz prófétai beszéd, ami „igen biztos” (1. rész 9. vers), és van hamis prófétai beszéd. Van hiteles keresztyén élet, és van a hamis tanítás talaján felnövő képmutatás. Ez, úgy gondolom, nem csak az első századnak, nem csak annak az időnek volt problémája, hanem minden kornak. Hiszen már a Krisztus megjelenése előtt, az ószövetségben is látjuk Isten harcát az ő népével és az ő népéért, mely mindig az volt, hogy szét kell választani az istenit a büntől, a hitelest a hamisítványtól. Ez a kérdése, ez a gondja a keresztyénség későbbi századainak mind a mai napig. Hiszen nagyon sok minden vegyül, sok minden van, ami miatt sokan azt mondják: a keresztyénség hitelét veszttette, itt már úgysem lehet eligazodni. Hagyjuk az egészet! Minek is foglalkozni ezzel egyáltalán, ha olyan nehéz megkülönböztetni az igazat a hamistól, az igazgyöngyöt az utánzattól?

Ez a felolvasott Ige is ehhez az egész gondolatkörhöz tartozik. Ebben is az van, hogy az Úr különbséget tud tenni és szabadulást tud adni azoknak, akik kérik és vágnak rá. Útbaigazítást tud adni, ha kell, a tanítás szempontjából, ha kell, az életvitelre nézve. Azt viszont, ami hamis, megítéli és megbünteti. Nem kell tehát – ha zavart látunk magunk körül vagy magunkban – lemondani vagy feladni a harcot, úgy vélvén, hogy mivel nem tudunk a lelkiekben eligazodni, nem is foglalkozunk velük. Ez is egy fajta kibúvó lehet az elől, hogy Isten tisztába tegye az életünket.

I.

1. Világosan mondja Péter apostol: „Meg tudja szabadítani az Úr a kegyeseket a kísértésekből, a gonoszokat pedig az ítélet napjára büntetésre fenntartani.” Istennek hatalmában áll mind a kettő: a megtartás a szabadulás irányában és az ítéletre való fenntartás is. E rövid apostoli levél második és harmadik része a hamis próféták elleni írás, fenyegetés és ítélethirdetés. Ebben az egészben benne van ez a biztatás is. Mint a világítótorony felvillanó fénye a tengeren éjjel haladó hajó számára, úgy villan felénk ez a biztatás: Az Úr meg tud szabadítani a kísértésekből.

Ennek biztosítására hoz fel régi példákat a levélíró apostol. Isten meg tudta tartani Noét nyolcadmagával a nagy ítéletben, az özönvízkor, a bárkában. Meg tudta szabadítani Lótót Sodomában és Gomorában. Ez az Újszövetség második helye, amely Lótót említi. Ha csak az ószövetségi leírást olvassuk, könnyen pálcát törünk Lót felett, különösen ha a megmenekülését követő botrányos történethez is eljutunk. Itt egy kis kedvező fény is vetül rá, hiszen azt olvassuk, hogy az ő lelke az istentelenek életvitelének láttán elfáradt, naponként gyötrődött.

Más példákat hoz fel az apostol az ítéletre: a bukott angyalokét, valamint az özönvízben elpusztultakét.

2. Amikor kísértésekről szól az Írás, kettős értelemben teszi: a külső nehézségekről vagy a bűnre való csábítástól beszél. Meg tudja szabadítani az Úr az övéit külső veszedelmek, csapások idején. Ahogyan megszabadította Noét az özönvízkor, megtartotta

vándorló népét a pusztában, megőrizte Dánielt az oroszlánok vermében, hasonlóképpen meg tudja őrizni csodás módon az övéit.

A második világháború idején történt, hogy egy istenfélő családnak is el kellett hagynia otthonát és menekülnie kellett, amikor a városrészt ki kellett üríteni a bombázások idején. Távozáskor egy papírt akasztottak az ajtó kilincsére, melyre ezt írták: „E hajlék az Úr oltalma alatt áll.” A veszély elmúltával, amikor visszatértek, ez volt az egyetlen ház, amely épen maradt, és amelyet nem fosztottak ki. Érdekes módon Isten megőrizte e házat. A benne bízokat nem szégyenítette meg reménységük. Igaz, mondhatná valaki ellenvetésképpen: hány meg hány hívő embernek kellett másokhoz hasonlóan nehézségeket vagy még súlyosabb szenvedéseket elhordozni! Igen, erről van szó! Van, akit úgy szabadít meg Isten, hogy megőrzi a házat. Más pedig úgy, hogy megőrzi a kétségbeeséstől, amikor házát romokban találja. Mindkettő egyformán nagy dolog. Nagy dolog volt, hogy Isten a gyermek Jézust elmenekítette Heródes gyilkos szándéka elől, de az is, hogy a Gecsemánében győtrődő Megváltó kimondta: „*Ne az én akaratom legyen meg, hanem a Tied!*” Ez is beletartozik Isten szabadításába, hogy Krisztus feltámadása annál becsebb ajándék legyen, amiben váltságunk diadalra viteletét szemlélhetjük.

3. Kiket tud megszabadítani Isten? *A kegyeseket*, írja Péter apostol. Kik ezek a kegyesek? (Mennyi vita van e kifejezés körül!) Nem mások, mint akik tudják, hogy szükségük van az Úr megőrző kegyelmére. Nem azért őriz meg az Isten, mert van bennem valami plusz, valami extra másokhoz képest! A kegyesség azt jelenti, amit a 86. zsoltár második versében olvasunk: „Tartsd meg életemet, mert kegyes vagyok én; mentsd meg én Istenem a te szolgálodat, aki bízik benned.” Ennyi az egész: „Tarts meg, mert nincs más forrása számomra a segítségnek. Nem keresek más kegyeket, hanem csak a tiedet.” Amikor a Szentírás kegyesekről, kegyességről beszél, akkor ezt ilyen értelemben teszi. Ennek a kifejezésnek napjainkban való vitatottsága, negatív felhangja a „kegyeskedés”, a látszatkegyesség miatt van. Ha valóban csak látszat a kegyességünk, meg is érdemeljük, hogy azt ránk olvassák! Ha az csak egy máz, ha ebből csak tőkét akarok kovácsolni magamnak másokkal szemben, többnek tartva magam másoknál, akkor ez az ige nem rólam szól! A kegyesség soha nem jelentheti egy olyan tulajdonságnak, természetnek a birtoklását, amely által mintegy önműködően, az Istenre való ráutaltságot elkerülve, élhetnénk biztos, győzelmes hitéletet! Az Úr azoknak a szabadítója, akik rá hagyatkoznak, akik őt hívják segítségül. Itt nem arról szól az apostol, hogy mire képesek a kegyesek, hanem hogy mire képes az Úr! Ezért van kiút akkor is, amikor a kísértés abban áll, hogy a bűn csábít valamilyen kívánság, csábító kilátások, erkölcsi gyengeség vagy éppenséggel a társadalom ítéletétől való félelem által.

Egy kínai gazdának két keresztyén szolgálója volt. Mindkettőt megbízta azzal, hogy egy-egy nehéz, rizzsel teli zsákot cipeljen el egyik rokonához. Az egyik így imádkozott: „Add, Uram, hogy részletekben vihessen el ezt a sok rizset!” A másik pedig így könyörgött: „Erősíts meg, Uram, hiszen látod, hogy milyen gyenge vagyok!” Isten mindkettőt kérése szerint hallgatta meg. E két kínai és a bibliai példák mellett bátran említhetjük Istennek mindazon gyermekeit, szolgálóit, akik alázattal, de bizakodva mertek rá hagyatkozni minden kérdésükben, bajukban, bátorkodtak minden kérésüket Isten elé vinni, legyen szó akár az Isten országa terjedésének, a reformációnak, az árvák ellátásának vagy egyéni megoldani valóknak a gondjáról.

E szolgálatra készülve, szégyenkezve olvastam az Igét, mert előtte gyermekeim hangoztak, és én is hangos lettem. „Miért nem szabadított meg most engem az Úr az idegességtől?” – kérdeztem magamban. Bizonytalán azért, mert nem hívtam segítségül, mert nem figyeltem felfelé, csak annak szorításában voltam, hogy most fontosabb dolog van. Úgy véltem, hogy hangerővel gyorsabban el lehet intézni a gyermekeim han-

gosságát, mint másképpen. Ez az eset viszont nem az Igének a cáfolata: az Ige az én magatartásomnak a cáfolata.

Ez az Ige és a benne levő biztatás arra való, hogy megtanuljam: ha elbukom, ne azt mondjam, hogy az Úr nem tudott megszabadítani. Ne azt mondjam: „Uram, te vagy a hibás! Miért engedted meg?” Szóljak inkább így: „Bocsáss meg, hogy nem hívtalak segítségül; hogy nem úgy voltam kegyes, hogy rád szorultam az idegességemmel, a kívánsággal, a büszkeségemmel vagy bármivel szemben, amivel kísért az ördög!

II.

Az igének második fele ennek a gondolatnak az ellenpárja: „*a gonoszokat pedig az ítélet napjára büntetésre fenn tudja tartani*” az Isten. Sokszor szeretnénk, hogy a büntetés, az ítélet gondolatával ne találkozzunk a Bibliában. Milyen szerető Isten az, aki büntet, aki kárhozatra veti a gonoszt? Az Isten szeretetének a számonkérését gyakran lehet hallani. Olykor éppen bennünk támadnak ilyen gondolatok. Meg tud kísérteni bennünket is ez az indulat.

Ha ez a mondatrész az elsőnek az ellenpárja, akkor a gonoszság nem más, mint az, hogy valaki nem hívja segítségül az Urat. Nem rá támaszkodik. A gonoszság azzal kezdődik, hogy nyilvánvalóan rávicsorgok a másikra, kárt okozok neki vagy meggyilkolom. A gonoszság ott kezdődik, hogy nem támaszkodom az Istenre; hogy nem úgy vagyok kegyes, hogy őt segítségül hívjam a kísértésben, a nyomorúságban; hogy nem azt mondom: Tarts meg, Uram, mert ha nem, elesem!

A biztatás, az Isten szabadító hatalmának a hirdetése mellett ott van az ő ítélő hatalmának is a bejelentése. Mindkettővel Isten az iránta való félelmet akarja munkálni. Mindkettővel magához akar vonni: az örömteli hírről és a rettentéssel egyaránt. Mindkettőre szükségem van. Ne mondjam: „Ó, Uram, nekem elég az örömmézes, én értek a szóból!” Ne tartsam primitív gondolatnak azt, hogy Isten büntet és ítél; túl vagyok én már azon, hogy rám kelljen Istennek ijesztenie. Hol erre, hol arra van szüksége Istennek! Hol szeretetével, biztatásával vonz, hol meg kell ijesszen, hogy megmeneküljek, hogy el ne bizzam magam.

A továbbiakban le van írva, kik azok, akiket ítéletre fenntart az Isten. A legmegdöbbentőbb az egész részben, hogy nem olyanokról van szó, akiknek semmi közük a hithez, hanem a képmutatókról, akik ott vannak a gyülekezetben! Milyen félelmetes és egyben fájdalmas, hogy Pál az efézusi gyülekezettől búcsúzva azt mondja a tengerpartra őt kikísérőknek: „Ti magatok közül is támadnak gonosz férfiak, kik fonák dolgokat beszélnek...” (ApCsel 20,30) Azoknak mondja, akik sírva vesznek tőle búcsút! Mi tart meg egyáltalán, ha Pálnak így kellett szólnia azokhoz, akik annyira ragaszkodtak hozzá? Hát ennyire nem ismerem magam, hogy ilyesmi származhat tőlem? Milyen alázatra, vigyázatra int ez az elbizakodottsággal szemben! Úgy legyek kegyes, hogy valljam meg az Úrnak: „Igen, Uram, kitelik tőlem is ez! Szükségem van arra, hogy megőrizz, mert: „Nálad nélkül percig sem élhetek, ki győzné le a kísértéseket?”

Legyen akár az Úr szabadító erejének a hirdetése, akár az ő ítéletének a kijelentése a mi életünkben alkalmas eszköz arra, hogy a büntől visszatartva önmaga számára megőrizzen bennünket! Ámen.

Istentől kapott és Istennek ajánlott láncok

Alapige: Apostolok Cselekedetei 28,20

Bibliolvasás: János 5,1–14

Meg kell tanulnunk isteni mértékkel mérni mindazt, ami velünk történik. Pál apostol fogoly, a rómaiak letartóztatták, mert a zsidók feljelentették alaptalan vádakra hivatkozva. Ő mégis azt mondja: „*Izrael reménységéért vétettem körül e láncsal.*” Vagyis úgy tekinti, hogy ő valójában Krisztus foglya – nem a rómaiaké vagy a zsidóké.

Mi a bennünket érő eseményeknek legtöbbször csak az emberi oldalát látjuk: rosszul bánnak velem, igazságtalanság történt velem, megbántottak, gáncsolnak, nem értenek meg, beteg lettem stb. Pedig van egy Isten felől látszó oldala és célja is az életnek, még a kellemetlen eseményeknek is. Pál apostol például így látja fogságát: „*Krisztus foglya*” vagyok.

Megfontolásra tanít az apostolnak ez a magatartása. Mert ha igazságtalanul bánnak el velünk, vagy ha jószándékunkat félreértik, vagy pedig rossz rendelkezések, hatóságok döntései, emberek uralkodása vagy önkényeskedése, sőt éppen egy betegség legyen az, ami láncként megköt, legtöbbször csak lázadunk ezek ellen. Többnyire csak a szabadságunk korlátozását vagy elvesztését, a bennünket ért méltánytalanságot látjuk ezekben.

Pál apostol, a hitben járó ember viszont úgy értékeli, hogy ez az időszak Krisztus fogsága, vagyis ez is szolgálati idő. Fogsága ezért nem szerencsétlenség, hiszen a római katona, a börtönőr, egyben testőre lett az apostolnak, aki a zsidók bosszújától védte.

Szolgálatának, a fogságának Istentől rendelt másik célja ott Rómában az volt, hogy döntésre bírja az ott lakó zsidókat: elfogadják-e, vagy pedig elutasítják Krisztust. Hovatartozás kérdése volt ez: hithű zsidó maradni, vagy pedig keresztyénné, azaz valami új szekta tagjává lenni. Így értékelték ugyanis akkor a keresztyéneket.

Isten tervszerűen dolgozik. Ahogy a mester megnézi a nyers darabot és tudja, hogy lépésről lépésre milyen munkafolyamat alá kell vetnie, hogy az mesterművé változzék át, ugyanígy Istennek, a Mesternek is van egy számunkra kigondolt munkaterve. Ez vonatkozik a zsidó népre, más népekre és az egyes emberre, azaz reánk is.

Ugyanis elromlottunk, a bűn miatt eltorzultunk. Csak a Mester keze tud visszaformálni. Van, aki nem alakul azzá, amivé a Mester szeretné formálni.

Sokan ugyanis afféle „jó keresztyének” vagyunk, akik hiszünk ugyan Istenben, mert vallásosnak neveltek. Járunk néha templomba, igyekszünk rendes életet élni, de talán nem jutottunk még el addig, hogy oda is álljunk „mind testestől, mind lelkestől” Krisztus mellé. Még nem éri el célját a „munkafolyamat”. Hasonló ez az állapot a Bethesda tó partján lévő beteghez, aki ott van a gyógyulás partján, évek óta vágyakozva tekint bele, de még nem jutott oda, hogy valóban benne legyen, meggyógyuljon.

Mások pedig szeretnek jó keresztyénné látszani, de valójában tisztos távolban tartják magukat Istentől. Mértéktartók. Lealacsonyodni az elkötelezettek szintjére, mint Pál, Krisztusért „bolondul” munkálkodó, lelkes keresztyén mellé, számukra „szektáskodás”. „Én nem vagyok hívő!” – mentegetőzik nem egy egyháztagunk. „Bolond vagy te, Pál...” (ApCsel 26,24) – mondta a rabláncai között is boldog apostolnak Festus, a júdeai helytartó. Ezt a „krisztusi bolondságot” ma is kevesen vállalják.

Ezért Pál feladata: döntésre szólítani fel. Krisztus mellé vagy akkor ellene! Hovatartozás kérdése ez. Hiszen ha be kell mutatkoznunk, azt kérdik: mi a neved, hova való

vagy, hova tartozol? Az a nevem, hogy ember vagyok mint a többi, összekuszált lelkiismerettel, aki magam intézem sorsomat, ahogy tudom, mert igazán senkire sem számíthatok? Vagy pedig Krisztushoz menekültem, aki megváltott (Saul új nevet kapott, amikor Jézus mellé állt), és ő az én legbizalmasabb barátom?

Döntésem alapján tartozom ehhez a világhoz vagy Krisztus királyságához. Ezért imádkozunk szüntelenül: „Jöjjön el a te országod.” Jöjjön el, először is ide, hozzám. A lelkembe.

Ahol ugyanis Jézus jelen van, ott jelen van Isten országa is. Ugyanígy, ahol Isten gyermeke jelen van, ott jelen van Isten országa is. Ezt kell terjeszteni, ezt teszi Pál apostol is. Így növekedett szolgálata által Isten országa a pogányok között hatalmasan.

Olyan ez, akár egy földdarab, melyen bogáncs, kő, tövis van. De azt ki lehet gyomlálni, hogy ott mint valamilyen szép virág, megteremjen Isten országa.

Így lehet Isten országa az a hely, ahol vagyok: az otthonom, a munkahelyem, a gyülekezet, a betegségem. Én teszem azzá. Vagy éppen pokollá. Döntenem kell tehát, hogy hova akarok tartozni.

Elutasítom Jézust, mint boldogságot, melyben csak naiv, fellegekben járó emberek hisznek?

Csak úgy hiszek benne, hogy közben távol tartom magam, félve, nehogy bigott szektás embernek tartsanak?

Vagy: Krisztus-fogoly akarok lenni, összeláncolva az ő akaratából betegségemmel, családommal, gyülekezetemmel? Ajánljuk fel tehát Krisztusnak láncainkat is. Hiszen tőle kaptuk, és akkor ez védelmem, áldásom, sőt eszközüöm lesz Isten szolgálatára! Ámen.

A nők nemzetközi imanapjára

1999. március 5.

Soós Noémi

Bízzál, leányom...

Alapige: Lukács 8,43–48

Egy asszonyról hallunk a felolvasott igében. Nem tudjuk, hogy fiatal volt-e vagy öreg... családos-e vagy egymagában élő... mivel foglalkozott... miből élt. Annyit tudunk róla, hogy „bár minden vagyonát orvosokra költötte, senki meg nem tudta gyógyítani” (Lk 8,43). Tizenkét éve vérfolyásban szenvedett. Az ilyen betegségben sínylődött a mózesi törvény tisztátalannak nyilvánította. A tisztátalan személy nem mehetett templomba, nem érintkezhetett az emberekkel, mert attól tartottak, hogy másokat is megfertőz. A vérfolyásos asszony titkolta betegségét. Nem akarta, hogy az emberek tudjanak róla. Ez kizárta volna őt mindenfajta emberi közösségből. Tizenkét éven keresztül hordozni ezt a titkot, a betegség nyomorúsága mellett! Micsoda élet!

Gondoljunk magunkra! Mennyi ideje hordozzuk betegségeinket? Testi bajainkat nem is titkoljuk annyira, mint lelkünk betegségét. Hány helyen *vérzik* az életünk s gyengülünk napról napra testileg-lelkileg egyaránt. Talán a családi életed *vérzik*? Gyötrő gondolatok, csalódások kínoznak, félelmek, anyagi gondok gyengítenek? Talán a féltékenységgel vagy túlérzékenységgel, az önsajnálattal vagy a nagy éned halálos betegségében *vérzel*? Micsoda gyötrelem szüntelenül arra gondolni, hogy „velem hogy bánnak, engem nem becstülnek, nem szeretnek”! A sértődő embernek állandóan csepeg a vére.

Talán a szó folyik belőled, az indulatosságod, ami *fertőz*. Hány embert rontunk meg egy-egy pletykával, rosszindulatú kritikával? Lehet, már többször elhatároztad, hogy fékezni fogod magad, de nem tudod megállani, s egyszer csak kitör belőled az indulat, és mondd, mondd, sokszor magad sem tudod, hogy mit. Milyen sok ember szórja a parázna vicceket, folyik belőle a gusztustalan szellemeskedés, és fertőzi a körülötte élőket. Hány gyermek éppen a szüleitől szed fel olyan dolgokat, amik majd tönkre fogják tenni az életét. Fertőző betegségek sokasága, a bűn különböző megnyilvánulási formája terheli életünket, s mi szenvedünk és gyengülünk napról napra. Hány élet *vérzik* az igazságtalanság, erőszak, szegénység vagy éppen a gyávaság miatt.

Az alapigénkben szereplő asszony mindent megtett azért, hogy meggyógyuljon, „minden vagyonát az orvosokra költötte”, de hiába.

Te hol kerestél gyógyulást a betegségedre? Mennyit költöttél orvosokra? Meggyógyultál-e? Egy-egy testi betegségen segítenek a gyógyszerek, de a lelki nyomorúságon nem! Lehet, hogy neked is ajánlottak gyógymódok: menj társaságba, kapcsolódj ki, utazz, hallgass zenét, olvass jó könyveket... menj pszichológushoz. Talán azt gondoltad, hogy ha jársz templomba, olvasod a Bibliát, az segít. Ki tudja mennyi mindent megpróbáltál már, és senki sem tudott pozitívan változtatni az életeden, senki sem tudott meggyógyítani, megerősíteni. Aki lelkileg egészséges, az erős és kiegyensúlyozott, az tele van békeességgel és szeretettel. Tisztátalan asszony nem lehet boldog!

A vérfolyásos asszony hallott Jézusról, feltámadt benne a hit: „ha csak a ruháját illetem is, meggyógyulok” (Mt 9,21). Jött a nagy lehetőség! Jézus arra járt, s az asszony „hátról hozzá járulván, illeté az ő ruhájának peremét” (Lk 8,44). mennyire nehéz lehetett abban a nagy tömegben észrevétlenül Jézus közelébe férkőzni, de az asszony mindenáron érinteni akarta őt, mert tudta, hogy Jézusból erő és hatalom árad. *Hátról*

érintette meg Jézus ruháját. Miért hátulról? Mert titokban akart maradni. Hogy senki észre ne vegye, meg ne tudja szándékát.

Testvérem, lehet, hogy te is szabadulni szeretnél vérző sebeidtől, rossz természetedtől vagy valamitől, amitől félsz, és talán te is „hátulról” jöttél ide, hogy ne tudja meg senki, hogy mi van benned, de gyógyulni szeretnél. Jól tetted, hogy eljöttél, mert Jézus itt van, lehet veled találkozni. Érints meg Jézust! Jézus ruhája az Ige, ő az Igében és az úrvacsora szent jegyeiben van jelen. Hogy *érintheted?* Hiteddel. A hit a mi Jézus felé kinyújtott kezünk. Mondd el neki: Uram, megköötözöttségeim miatt én még csak hátulról tudlak megközelíteni, de megérintelek, mert tudom, hogy az én életem megoldása nálad van, egyetlen lehetőségem a gyógyulásra csak te vagy. A te Igéből hatalom és erő árad! Nyújtsd élő hitednek kezét Jézus felé, érintsd meg őt, azt az Urat, aki tudja, hogy mi a vérfolyás. Szögek és a korbács ütlegein keresztül folyt el drága vére a Golgotán, száz sebből vérezve függött a keresztfán. Minden csepp vére érted és értem hullott. Ő az Ártatlan, a Szent, magára vette az ember bűnét, vállalta a bűnfertőzésben vonagló betegekkel a közösséget, és a Golgotán behalt a fertőzésbe. Jézust érinteni azt jelenti, hogy te ráteszed bűneidet, ő vérzik el helyetted, és te meggyógyulsz.

„Azonnal eláll a vérének folyása” (44. vers). Ha lélekben, hiteddel érinted Jézust, érzed, hogy valami eláll benned. Megszűnnek kavargó gondolataid, háborgásod, félelmed, elmúlik a szorongás, a feszültség vagy a zárkózottság; ha az a parányi hit, ami benned megmozdul, találkozik Jézus gyógyító erejével, azonnal megtörténik a csoda. Kívülről még semmi változás nem látszik, de te érzed, hogy valami történt benned.

Jézus érezte az asszony érintését, és kérdezte: „*Ki az, aki engem illete?*” (45. vers) A tanítványok még nem látnak az egészből semmit: „Mester, a sokaság nyom és szorongat téged, és azt mondod: *Ki az, aki engem illete?*” (Lk 8,45)

Sokat *tolongnak* Jézus körül ma is: teológusok „boncolgatják”, tanulmányozzák, okkultisták sokszor az ő nevével takaróznak sötét mesterkedéseikben. Volt Jézus már egyesek szemében kommunista is, szupersztár is, sőt Mihály arkangyal is. Nagy körülötte a tömeg, sok a róla alkotott téves gondolat, azonban amikor valaki kinyújtja kezét Jézus felé, elmond egy szívből jövő imádságot, azt Jézus azonnal érzékeli. Ebben biztos lehetsz!

Jézusból *erő* árad. Amint érinted, megerősödsz. Az ember erőtlensége az Istentől való elszakadásának a jele. Ha megszakad valahol az elektromos vezeték, ha nincs érintkezés, nem mehet az áram. Ha megszakad az Istennel való kapcsolat, nincs erő, öröm, békesség, szeretet, nincs semmi, csak halálos fáradtság. Mihelyt rendbe jön az Istennel való kapcsolatod, megtapasztalod, hogy „Mindentre van erőm a Krisztusban” (Fil 4,13).

A vérfolyásos asszony úgy érezte, hogy meggyógyult, és észrevétlenül *el akart tűnni* a tömegben. Mégse mehetett el, mert Jézus előhívta, ugyanis még nem nyerte el a teljes gyógyulást. Volt-e már úgy az életedben, hogy érintetted az Urat, éreztéd, hogy elmúlt a fájdalom, erőt nyertél, már örömed is volt, és kis idő múlva újra előjött minden? Nem jó félig gyógyultan elmenni!

Az asszonynak hátulról *elő kellett jönnie*. A teljes gyógyuláshoz a hit következő lépése szükséges: a titkok feltárása. A gyógyító Krisztus előtt senkinek sem lehet titka, a legelrejtettebb titkot is ki kell neki szolgáltatni!

„Mikor pedig látta az asszony, hogy nem maradt titokban, *reszkette előjöve* és előtte leesvén, megjelenté néki az egész sokaság előtt, miért illette őt, és hogy azonnal meggyógyult” (Lk 8,47). Előjönni egy-egy rejtkehelyről csak reszkette lehet. Voltál-e már úgy, hogy ki kellett mondanod valamit és elkezdted reszketni? Mennyire félünk előjönni az igazsággal! Az asszonynak elő kellett állania, hogy kitudódjék az egész sokaság előtt, mi történt veled, milyen csodálatos ajándék részesévé lett Jézus hatalma által. „Mert szív-

vel hiszünk az igazságra, szájjal teszünk pedig vallást az üdvösségre” (Róm 10,10). Jézust meg lehet érinteni hátulról – egy csendes imádságban meg lehet vallani neki mindent –, de utána elő kell állani és el kell mondani: meggyógyultam! A bűnöd csak Jézusra tartozik, de hogy mi történt veled általa, az mindenkire! Üdvbizonyossága, teljes szabadsága csak annak lehet, aki ki meri mondani: Jézus megbocsátott nekem, új életem van!

Végül hallhatta az asszony az egész életre vonatkozó biztatást: „Bízzál, lányom, a te hited megtartott téged; eredj el békességgel!” (Lk 8,48) Lényegében nem a hite, hanem Jézus tartotta meg. A hit azonban megnyílás az Úr felé. Ha megnyitom szívemet előtte, akkor beárad életembe Isten gyógyító ereje, békessége,

„*Eredj el békességgel!*” azt jelenti, hogy az új élet, ami benned van, tanácsolni fog. *Bízzál* abban, hogy a jövőben minden más lesz, mert ha Jézus benned él, ha befogadtad őt, ezentúl semmi sem árthat neked, ő minden helyzetben segítségedre lesz.

Csodálatos lenne, ha ma a százhetven országban imanapra összegyűltek közül sokan valóban megérintenék a „Jézus ruháját” és a különféle betegségekből meggyógyultak serege megújult étellel dicsőítené az Urat. Ámen.

Mikor kezdődik a nappal?

Egy zsidó rabbi föltesztette a kérdést tanítványainak: „Meg tudjátok határozni azt a pillanatot, amikor megszűnik az éjszaka, és elkezdődik a nappal?”

– Talán az az a pillanat, amikor már távolról meg tudjuk különböztetni a kutyát a báránytól? – próbálkozott az egyik tanítvány.

– Nem jól válaszoltál – mondta a rabbi.

– Vagy talán az a pillanat, amikor meg tudjuk különböztetni az olajfaágat a fügefafa ágától? – próbálkozott a másik is.

– Nem jól válaszoltál – hangzott ismét a rabbi szava.

– Hát mikor? – kérdezték a tanítványok.

– Ez az a pillanat, amikor bárki szemébe nézel is, abban felismered saját testvéredet. Eddig a pillanatig az éjszaka uralkodik benned.

(Mese a zsidó hagyományból)

Március tizenötödikére

Darányi Lajos

Március 15. homiletikuma

Két véglettel találkozunk. Az egyik egészen kiszolgálja, a másik pedig teljesen megkontrázza a váradalmakat.

A nemzeti zászlók ott lengenek a házakon, a tornyokon, tehát nem kell a prédikációban is azt lobogtatni. Még a legkisebb helyen is vannak ünnepélyek, ahol vannak ünnepi beszédek, szavalatok, ahol a „Talpra magyar” is elhangzik. Ne vegyük el előlük a témát és a szövegeket. Azoknak ott van a helye, és ott helyük is van. Az Ige nem azt mondja, amit mindenki tud, az Ige azt mondja, ami több, mint az ember, ami más, mint az ember. Ha tudja is a gyülekezet, de akkor nem gondol rá. Még ha gondolna is, hallania kell.

A másik véglet a komolyabb lelkületűek prófétai mozdulata, amikor arról beszél, hogy ne azt várjátok, hogy ezt és ezt mondjam, mert az csak frázis és így tovább. Lényegében igaz, amit mond, de így sért és botránkoztat és nagyon emberi. Sokakat pedig az bosszant, hogy a község vagy a város egyes vezető embereit csak ilyen alkalmakkor látják templomban és egy-két mondatban azt is megmondják „nekik”, hogy máskor is harangoznak és máskor is kell jönni templomba, nem csak ilyenkor.

Emberi, főleg személyi indulatnak az ígéhirdetésbe való bejutása mindig az Ige kárára van.

Az ígéhirdetés szóljon arról a hatalmas Istenről, aki minket magyaroknak teremtett. Aki a mi keresztyéni feladatunkat úgy szabta meg, hogy itt és ezek között a körülmények között oldhatjuk meg. Hinnünk kell, hogy ígéretei reánk is érvényesek. Tudnunk kell, hogy előtte bűnös nemzet vagyunk, de erősebb és hatalmasabb az, ami a golgotai keresztén történt, mint az, ami a magyar földön történik éjjel és nappal a bűnözés terén. A mi szabadítónk Isten, aki nem csak a bűntől, de először a bűntől és a Sától akar megszabadítani. Azután szabadít meg magunktól és ellenségeinktől. Ő a mi Urunk, Istenünk, ami azt jelenti, hogy mi mindenestül az övéi vagyunk.

Azt, hogy magyarok Istene, soha ne mondjuk ki.

Annak illusztrálására, hogy Isten megtart és megszabadít, ott van a magyar történelem és ott van a piros betűs, vér nélküli fehér nap, március 15.

Előre és felfelé nézni

(Vázlat)

Alapige: Jeremiás 29,4–11

Bibliolvasás: Zsidókhoz 12,1–14

1. *Jövőbe nézni, nem a múltba.* 14–15 millió magyar ma egyre gondol. A magyar forradalom és szabadságharc 150 éves évfordulójára. Voltak hőseink, mint a lánglelkű Kossuth, a józanul építő Széchenyi és sokan névtelenek, akik az elfojtott szabadságharcban meghaltak. Nevüket kőoszlopokban őrizzük. Voltak kudarcaink: akkor, 1849-ben, 1918-ban 1945-ben és itt az elmúlt években. Pusztított az önkény, a diktatúra és a gyűlölet. Erre emlékszik ma egy nemzet. Hányan lesznek ma a megemlékezők közül, akik a jövőbe is tudnak nézni? Isten most ebben az Igében éppen ezt a jövőbe tekintést tanítja nekünk.

– *Babilon.* Jeruzsálemből már száműzték az első csoportot, akiket elhurcoltak. A nép egy része és Jeremiás is otthon maradt. Levelet ír a száműzötteknek. Kik ezek? Megke-szeredett nép, akik Jeruzsálem első ostromának, egy háborúnak a lelki sebeit viselik. Ott

Babilonban lehet-e ennek a népnek *előre* tekinteni? Van-e jövője? Elkeseredtek, hárfákat felfüggesztették fűzfákra (Zsolt 137). Már nem is énekeltek. Lemondtak magukról.

2. *Kísértések között.* a) Jeremiás könyvében később arról olvasunk (42. rész), hogy az otthon maradt zsidók Egyiptomba akarnak menekülni Babilon elől. Jeremiás azt mondja: Ne menjetek, mert ott elvesztek, felmorzsolódtok, elvesztitek hiteteket. – A szülőföldről menekülni: mindig kísértés volt. Ma: nem azokról beszélünk, akik életüket mentve költöztek ki házaikból, hanem akik egy darab fehér kenyérért, egy többhengeres kocsiért hagyták el szülőföldjüket. Maradjatok itthon: Isten kívánatos véget akar adni nektek, ő a békeesség Istene (11. vers).

b) A másik kísértés: hallgatni hamis prófétákra, akik csak rövid fogsággal kecsgettek népüket. Ezek nem azt mondták, amit az Úr mondott, hanem azt, amit a nép szeretett volna hallani. Jeremiás 70 esztendő t jövődől. Ez sok. Ezt csak kevesen fogják túlélni. Ez így van, ha csak a magunk kis életére gondolunk. De Isten a jövőre tekint, fiainkra, unokáinkra, akik ezt a békeesség véget meg fogják élni.

Munkálkodjatok és imádkozzatok! Ez már nem múltba tekintés, hanem parancs a jövőre. Isten ajánlata népe érdekében.

a) *Építsetek, plántáljatok!* Az ország testéről leszakított részek, a Vajdaság, Erdély, Kárpátalja, Felvidék, a nyugati országok magyar lakói úgy érzik, hogy idegen földön vannak, mint Izrael fiai Babilonban. Valóban az ország idegen, de ez mégis a mi földünk, itt kell megélni és túlélni minden nyomorúságot. Ezért kell *plántálni*. Aki fát ültet, az a jövőre, fiaira, unokáira is gondol. Minden elültetett csemetében a jövő ígérete van. Ezt Isten akarja. A háború pusztított, de Isten a békeességnek Istene (11. vers). *Építeni*. A romokon, a semmiből. Minden téglába a jövőnket építjük bele, reménységünket. A háború rombolt, nekünk építeni kell.

b) *Szaporodjatok!* Házasodni, nőszülni. Nem csak környezetünket kell élhetővé tenni (plántálni, építeni), hanem az életet kell továbbplántálni. Ez Istennek már a teremtésben kiadott parancsa (1Móz 1,28). Népünk nem pusztult el a szabadságharc leverése után, nem az első, nem a második világháború után, nem az utolsó évek délszláv háborúiban. De elvész, ha nem szaporodik. Nem merünk gyermekeket vállalni? Magunkat pusztítjuk? Azt mondta valaki: nem az lesz az Istennek tetsző jó magyar keresztyén, aki nemzeti színű zászlót tesz ki az ablakára, hanem az, akinek az udvarán sok pelenka szárad. Nem azért tesszük meg, mert jó magyarok vagyunk, hanem mert Isten ezt akarja, de ha megtesszük, akkor Isten szerint jó magyarok is leszünk.

c) *Igyekeztek a város jólétén!* Ez idegen város (Babilon), de 70 évig Izrael is lakja. Nem lehet félrevonulni, nem részt venni az építésben, nem munkálni, igen, akár az ellenséges ország jólétét is. Ha tétlenek vagyunk, gyűlöletet szítunk magunk ellen. A gyűlölet nemcsak annak bűne, aki így érez, hanem annak is, aki okozza; előidézi. A háború „gondolata” a rombolás. Isten gondolata a békeesség és jólét. De ezt a ti kezetekbe tette le.

d) *Imádkozzatok!* Nem azért, hogy fennmaradjon – ha még van – egy elnyomó hatalom, hanem hogy megtérjen. Az egész életet imádságban Isten elé kell vinni.

3. *Felfelé nézni, nem magunkba.* Az alapige így kezdődött: ezt mondja a Seregek Ura. Nem elég a jövőbe tekinteni, Istenre kell nézni. A jövő az ő kezében van. A jövő ismeretlen, nem tudjuk kiszámítani. De Isten tudja jövőnket. Vagy meghalljuk Istennek ezt a jövőt építő beszédét, és akkor kívánatos véget ad nekünk, vagy nem halljuk meg, akkor pedig a legkomorabb gondolataink, igen, a *mi* gondolataink homályosítják be a jövőt. Minden népnek Istenre kell néznie, minden népnek jövőt biztosít Isten. De mi most éppen a mi népünkre gondolunk, mert a mieinkért vagyunk felelősek. 1999. március 15-én Isten minket ezzel a felelősséggel akar megterhelni, de erőt is akar adni, hogy itt és máshol, Babilonban az ő akarata szerint nézzünk előre és felfelé. Erre segítsen meg minket a Seregek Ura.

Virágvasárnap / Konfirmáció

Darányi Lajos

Virágvasárnap homiletikuma

Virágvasárnap nem a napfénynek, a tavaszkezdetnek, nem a virágnak az ünnepe.

Nem is annak a tételnek a klasszikus bizonyítása, hogy mennyire változik ez a Király, az ő egyházát, az övéit, Isten választottait akarja megtisztítani.

Nagyon óvatosan bánjunk Krisztus Király-öntudatának a fejlődéskimutatásával. Régen túl vagyunk azon, hogy lélektanilag, vallástörténelmileg és öntudatfejlődésileg mutatgassuk Krisztust. Krisztus nem *lett* Messiássá, hanem *született* Messiásnak. Legfeljebb annyiban beszélhetünk erről, amennyiben kihangsúlyozzuk azt, hogy Isten, amikor emberi testet adott az örökkévaló Fiú Úristennek, akkor megüresítette Krisztust és mindennek megszabta az idejét. Erre utal Jézus, amikor a negyedik evangélium szerint azt mondja, hogy még nem jött el az ő órája.

Ilyen értelemben beszélünk mi a virágvasárnap emberi oldaláról.

Az emberi oldalon három látás történt.

a) A főpapok és az írástudók többet látnak Jézusban, mint amennyi nekik kedves volt. Nemcsak azt látták, hogy a nép előtt, hanem azt is, hogy Isten előtt kedves. Megijedtek annak a meglátásától, hogy Jézus a messiás. Főleg azt sokallták benne, hogy a templomba ment. (Jobb véleménnyel azt is mondhatjuk, hogy a zsidók elvakultságukban Istent komolyan védték Jézussal szemben.)

b) A nép és a tanítványok kevesebbet láttak Jézusban, mint amennyit vártak. Csalódtak benne. Főleg azt kevesellették, hogy a templomba ment. Ők nem ilyen Messiást akartak.

c) Jézus már azelőtt is tudta, hogy meg kell halnia, de itt látta, itt mutatta meg Isten neki, hogy semmi más nem használ, csak a kereszthalál. Ezt a népet, az embert, csak vérrel lehet megváltani, visszavásárolni.

Az isteni oldal pedig a prófécia beteljesedéséről beszél. Beteljesedett az Ézsaiás 62,11 és Zakariás 9,9.

A Király Krisztus virágvasárnap elérkezettnek látja azt az időt, amikor ezt meg is mutassa, ezt el is fogadja. Virágvasárnap a régi prófécia beteljesedése. A Király meghajtja fejét az Atya akarata előtt, és mindent úgy tesz, amint írva van.

Krisztus Király tisztaságot kíván és szentséget áraszt.

A többi adja a virágvasárnapi textusok exegézise.

Nem a legszerencsésebb az a módszer, amikor valaki abban eredetieskedik, hogy évszázados hitet kísérel megdönteni. Egyet említek csak. Papini óta divat, hogy azt bizonyítgassa az ember, hogy az a számár nem is egyszerű számár volt, hanem harci paripa stb. (Mint ahogyan karácsonykor azt bizonyítgatják, hogy az istálló nem is volt olyan megalázó hely.) Minket nem az árnyék, hanem a nap irányít. Az Ige pedig világosan utal a Király alázatos és szegény voltára. Ne legyen tehát az exegéta olyan okos, hogy már a szamarat is rehabilitálni akarja.

Az eloldott vemhe

Alapige: Márk 11,1–7

Bibliailvasás: Zsoltárok 118,19–29

Ebben az igében az Úr Jézus, a tanítványok és más ismeretlen emberek mellett egy számárról van szó, melyen az Úr Jézus bevonulását tartotta Jeruzsálembe. Hogy ő számárháton vonult be Jeruzsálembe és nem lovon, mint földi királyok és hadvezérek szoktak: azzal azt akarta kifejezni, amit néhány nappal később Pilátus előtt meg is mondott, hogy az ő országa nem ebből a világból való, hogy az ő dicsősége, méltósága, pompakifejtése más, mint a világi nagy embereké. Bár a számár az Úr Jézus idejében még nem volt olyan megvetett és gúny tárgyává tett állat, mint amelyenné lett nálunk, büszke magyar lovasoknál, vagy mint általában a lovagorban s az emberi ész dicsőítésének idejében; és bár az Úr Jézus felmagasztalta a szamarat, mikor a hátára ült, mint ahogy felmagasztalta a keresztet, a gyalázat fáját, mikor értünk meghalt rajta: mégis távol áll tőlem, hogy magamat, vagy titeket, vagy bárki emberfiát a számárhoz, ehhez az oktalan állathoz hasonlítsam. Én most csak ennek a számárnak az állapotát, az állapotában Krisztus által beállt változást akarom néhány vonással érinteni, hogy ebből következtetést vonhassak a mi állapotunkra és a mi állapotunkban Krisztus által bekövetkezett változásra. A virágvasárnapi számárról annyit mond az Ige, hogy el kellett oldania kötelékéről és így ültetett hátára az Úr és vihette be hátán az Úr Jézust Jeruzsálembe. Nekünk és az Úr Jézus minden tanítványának az a hivatásunk, hogy az Úr Jézust vigyük ebbe a világba az emberek közé. Nem a hátunkon, hanem a lelkünkben, a lényünkben, a világ előtti megjelenésünkben, az emberek közötti forgolódásunkban, a róla szóló bizonyágtételünkben. Csak az Úr Jézus nevében, csak ővele vihetünk üzenetet, biztatást, bátorítást, reménységet, örömet ebbe a világba. A teremtett világ is sóvárogva várja a Krisztust kiábrázoló embereknek, Krisztus fiainak megjelenését. De amikor Krisztust szeretnénk vinni a világba, akkor érezzük, hogy mennyire meg vagyunk kötve. Oda vagyunk kötve büszke, gőgös és mohó énünkhöz, a magunk körül forgó élethez, amelyből csak valami lelki atomrobbanás tud kiszabadítani. Magunkat visszük, magunkat ünnepeljük, magunkat hirdetjük ebben a világban, azért nem tudjuk Krisztust felmutatni a világ és az emberek előtt. Oda vagyunk kötve a testhez, a test kívánságaihoz, indulataihoz, szenvedélyeihez, megrögzött szokásokhoz, ránk meredett hagyományokhoz. Nem tudunk lelki orcát öltetni, lélekben felszabadult emberek lenni, a testi, a külső kötöttségek miatt. Oda vagyunk kötve a világhoz, a helyhez, a környezethez, a láthatóhoz, a kézzelfoghatóhoz, az anyaghoz, a sárhoz. Oda vagyunk kötve az emberek, a világ hiábavaló bölcsességéhez, balgatatag okoskodásához, tetszetős jelszavaihoz, csalóka káprázataihoz, ostoba előítéleteihez, és így nem tudunk újabb kezdeményezők, útegyengetők lenni. Oda vagyunk kötve az emberekhez, emberi tekintetekhez, és oda vagyunk kötve a világ fejedelméhez, a Sátánhoz, aki számtalan praktikájával a fogságában tart bennünket. És ezt a sok kötöttséget akkor érezzük, mikor Krisztust hordozó, Krisztust szolgáló emberek szeretnénk lenni. De ha fáj nekünk ez a sok kötöttség, akkor az Úr Jézus felold és megszabadít ezektől. Az Úr Jézus azért küldi hozzánk tanítványait, azért hirdeti nekünk az Igét, hogy mindenféle kötöttségtől szabadá s a maga szolgálatára alkalmassá tegyen bennünket. Nem érezték-e, ahányszor az ő Igéjében, az ő közelségében, a benne hívők közösségében megfürdik a lelketek, akkor ebben reátok nézve mindig feloldó, felszabadító hatása van? Krisztus közelében mindig azt a boldogságot érzi az ember, hogy szabad nekem többnek, igazabbnak lenni, mint ami eddig voltam, szabad felemelkedni nekem önmagam és a világ felé, szabad a legnemesebb ösztöneim, a lelken indí-

tása szerint élni. És amikor Krisztusban felszabadulva, kötelékeinkről megoldva meg-
yünk az emberek közé a világba: akkor azt is érezzük, hogy mi is a pálmák útján já-
runk. A lelkek hozsannáznak és ujjongnak közöttünk, mert az emberek semminek sem
örülnek úgy, mint ha valaki Krisztusról, Krisztus nevében, a Krisztusban nyerhető sza-
badságról és új életről szól hozzájuk. Azonban vigyázzunk, hogy ez a hozsánna el ne
kápráztasson bennünket. Sundar Singh, ez a nagy indiai hittérítő egy ünnepélyes fogad-
tatás alkalmával ezt mondta az ünneplésére egybeseregletteknek: nem akarok beleesni
annak a szárnak a tévedésébe, amelyik a hátán vitte az Úr Jézust Jeruzsálembe és azt
hitte, hogy a hozsannakiáltás öneki szól, pedig a hátán ülő Úr Jézusnak szólt. Ne felejt-
sük el, hogyha Krisztusról szóló bizonyágtételünk és az ő nevében végzett szolgálatunk
nyomán felujjonganak a lelkek, az az ujjongás őt illeti, őt dicséri és őt magasztalja, és
neki növekedni kell, nekünk pedig alászállni, minden dicsőséget neki tulajdonítani, min-
den lelket őhozza terelni, az ő foglyává tenni. Azt se felejtjük el, hogy ha Krisztust visz-
szük ebbe a világba, akkor nemcsak ünnepeletetésben lesz részünk, hanem gúnyban, fél-
reismerésben s üldöztetésben is. Jól mondja Pál apostol, hogy mindazok, akik kegyesen
akarnak élni Krisztus Jézusban, üldöztetni fognak. De éppen ez a kiváltsága az ember-
nek, hogy szenvedhet az Úr Jézusért. A szárn elvitte a hátán az Urat Jeruzsálembe, és
azután visszatért gazdájához. A tanítványoknak el kellett menniök Jézussal a Gecsemáné
kertig, s azután vállukra kellett venni a keresztet. Ne csak addig akard szolgálni, kiábrá-
zolni a világ előtt Jézust, amíg ezért dicsérnek, magasztalnak és ünnepelelnek. Akkor is
vállald az ő szolgálatát, vállald őt magát, ha ezzel gyalázat és megaláztatás vár. Ha vele
együtt szenvedünk a földön, vele együtt fogunk megdicsőíttetni. Az igaz tanítványt, az
igazán hívő embert Jézushoz nem csak az köti, hogy elfogadja és helyesli az ő tanítását,
magáévá teszi az ő elveit, hanem köti Jézushoz az ő szeretete, mellyel meghalt a ke-
reszten a benne hívőkért, az ő megváltottaiért. Az igazi tanítványt köti Jézushoz a hála, a
szeretet, a bizalom és ragaszkodás. Tudat alatti érzések, égő szenvedély. És köti hozzá
az igaz tanítványt az ő királyi hatalma, amellyel az ő megváltottait védi és irányítja,
megtartja és megszabadítja, mindig jobban a magáévá teszi, a maga képére és hasonla-
tosságára formálja. Az igazi tanítvány követi és szolgálja Jézust akkor is, amikor mások
az ő követését és szolgálatát számárságnak, ostobaságnak minősítik. Az igazi tanítvány
nem szégyenli a Krisztus evangéliumát, mert tudja, hogy Istennek hatalma az, minden
hívónek idvességére. Az igazi tanítvány lelkében mindig ott van az a kényszer, amiről
Pál, a nagy apostol szól: jaj nekem, ha az evangéliumot nem hirdetem. Az Úr Jézusnak a
jeruzsálemi bevonulásához számárna is volt szüksége, de hogy ma bevonulhasson ebbe a
világba, emberek lelkébe és életébe, ahhoz öntudatos, elszánt, igaz követőkre és tanítvá-
nyokra van szükség. Különösen szüksége van az ifjú emberre, akit még nem nyergelt fel,
nem igazított le a test és a világ, az én és a másik ember, a bűn és a Sátán. Krisztusnak
szüksége van rád, hogy felépíthesse benned és általad ebben a világban az Isten orszá-
gát, az igazi béke és az igazi szabadság és az igazi testvériség országát.

Az utcán ögyelegsz céltalanul és megszólít valaki, jöjj, mert szükség van rád, egy el-
gázolt, összezúzott embert kell kihúzni a villamos kerekei alól. Eszmények és célok nél-
kül kóvályó, máról holnapra élő emberiség, Krisztusnak, az élet Fejedelmének, az Isten
és ember Fiának szüksége van rád, mert az embert kell kihúzni a gép alól, találmányai-
nak és tudományának irtózatos gőzhengere alól, amely alatt legázolva, összetörve, se-
bektől borítva, vérében fetrengve, magát és egymást marcangolva, Istent és eget káro-
molva hever. Jöjj, segíts kihúzni az embert a végzet és a kényszer, a félelem és bizony-
talanság, a saját bálványainak irtózatos nyomása alól. De ha szabaddá akarsz tenni má-
sokat, akkor neked kell előbb eloldoztatni saját kötelékeidből. Neked kell elfogadni
Krisztust, az ő tanítványainak szolgálatát, a Krisztusban neked is megígért szabadságot.
Neked kell elmozdulni előbb a te eszménytelenségbe és reménytelenségbe fült életednek

a holtpontjától, hogy elmozdíthasd a holtpontból, kilendíthesd a mozdulatlanságból szerteidet, barátaidat, népedet, hogy elindulhass és másokat is elindíthass a Krisztusnak szabaddá lett élet virágvasárnapi diadalútján. Ámen.

Visky János

Konfirmáció

Alapige: Máté 13,24–28

Bibliaviasítás: 1Korinthus 3,9b–15

Alapigénk Jézus egyik példázatából való. Jézus mint jó tanítómester nagyszerűen alkalmazta a hétköznapi élet képeit és dolgozta fel azokat példázatokban. Ebben a példázatban a magvetésről beszél.

A konfirmációi előkészítés rendjén sem történik egyéb, mint magvetés. Igyekeztünk az ifjú lelkek fogékony, kérdésekkel teli szántóföldjébe jó magot vetni. Kérdés, hogy ezekből a jó magvakból lesznek-e olyan gyümölcsök, amelyek majd megsokszorozódnak életükben, s amelyek majd másokat is gazdagítanak.

Alapigénk első része nagyon derűs hangulatú. Hiszen arról van szó, hogy kimegy a gazda és az ő földjébe jó magot vet. Van tehát gazda, van neki földje is, van jó vetőmagja is, és van jókedve is a magvetéshez, szorgalma is a munkához. Mindent szívesen végez. Aztán jön a várakozási idő, és annak elteltével kiderül az eredmény.

A tanítványok nem értették első hallásra Jézus eme példázatát. Meg is kérdik Jézust: mi az értelme ennek a példázatnak? Jézus nagyon világosan megmondja: A magvető az Embernek Fia, tehát maga Jézus; a szántóföld ez a világ. Most alkalmazva a példázat mondanivalóját, azt mondhatnánk: a Magvető a konfirmáció idején Jézus volt, a szántóföld a konfirmandusok nyitott szíve. Jézus pedig hozza az égi jó magokat és veti. Vetí az ifjú szívekbe, és vetni kívánja a középkorúak életébe, vetni kívánja azok szívébe is, akik eddig még keményen ellenálltak az ilyen jézusi magvetésnek, és talán már őszülő hajjal, most enged a szívük, hogy befogadják ezeket a mennyei vetőmagokat.

Igen ám, de ez a kép nem marad mindvégig ilyen derűs. Arról is olvasunk, hogy mikor fölnovekedett a vetés, kiderül: valami hibádzik a dologban. Ugyanis amikor az emberek aludtak, jött a magvető ellensége, és konkolyt vetett a búza közé. Ez pedig csak később derült ki, amikor felnőtt a búza és közte ott ágaskodott a konkoly is.

Jó magvetés történik hát! De sajnos az ellenség is dolgozik. Viszont van egy lehetőség elkerülni azt, hogy az ellenség akár az ifjú szívekbe, akár a középkorúak vagy az idős atyafiak szívébe belevesse a maga konkolyát.

Mi az ilyen konkolyvetés elkerülésének a lehetősége? Benne van az alapigében ez is. Azt olvassuk, hogy az ellenség akkor jött konkolyt vetni, amikor az emberek aludtak, amikor sötétség volt. Amikor az ember lelke elalszik, amikor a bűn homálya ránehezedik, akkor tud cselekedni az ellenség. Amikor Jézus Krisztus élő személyének a hatósugarából kilép az ember, akkor alattomosan megjön az ellenség, s noha láthatatlan, mégis hatékonyan tudja hinteni a konkolyt. Ezért van az, hogy az ige jó magvetése, az imádságra tanítás, a templomi légkör mellett mégis sokszor fogékony a szív a konkolyvetésre. Ezért van az, hogy a gonoszoknak oly nagy sikere van a mai világban. Ezért van annyi megkeseredett szülő, ezért van annyi bánat. Hiszen én valami nemes hajtást szerettem volna nevelni, és végül mégis elfajult. Végül elgonoszult. Végül szemtelen, feleselő, makacs és megátalkodott lett. S még mi mindennek lehetne nevezni a konkolyt.

Nyilvánvaló történelmi tény, hogy a keresztyénség majdnem 2000 éves története alatt az úgynevezett keresztyén Európában valahol mindig háború volt. Hogy keresztyén

népcsoportok, akik Isten nevét ismerik, mégis képesek egymás farkasaivá válni. Bizony ezért lenne olyan nagy szükség az éberségre, hogy ne aludjunk bele a bűnbe és ne legyünk barátai a sötétségnek, hogy az ellenség ne vesse bele senki szívébe a konkolyt.

Mert a konkoly makacs növény. A gyomnövényt nem veti senki, mégis nő és veszeléyzeteti az emberi munka eredményét. Ezért folyamatosan kell művelni a földet. Ha nem vigyáznánk állandóan a mi lelki életünk tisztaságára, akkor a bennünk lakó gonosz előbb-utóbb elárasztana bennünket, kárhozatra „fojtana”. Ezért kell nagyon megszívlelnünk azt a drága lehetőséget, hogy segítsük hozzá a lelki Magvetőt ahhoz, hogy vetni tudjon.

Ugyanis Pál apostol szerint, ahogy hallottuk a Korinthusba írt levélből, Isten szántóföldje vagytok. Isten a Gazda, az ő tulajdonai vagyunk. Tanultuk a Kátéból is, hogy Jézus Krisztus a maga vérén váltott meg minket. Drága árat fizetett Isten azért, hogy az ember ne legyen a gonosz prédájává. Nagyon sokba került Istennek az, hogy az ember konkolytól mentes szántófölddé váljon, ahol mindig szemet gyönyörködtető, lelkeket gazdagító gyümölcs terem. Nagy szüksége van ennek a romlott világnak az ilyen gyümölcsökre, a tiszta búzára.

Mennyi lélek éhezi a szeretetet, mennyi ember várja a jó szót. Mennyien várják a szelidséget, a gyöngédséget, a kedvességet, mindazt, ami mennyei eredetű tiszta búza lenne lelki értelemben ezen a földön. Mi hisszük, hogy a mi mennyei Gazdánk a maga szántóföldjévé fogja tenni ezt a 41 konfirmandust is, hogy ők is érezzék, nem akárciknek a kezében van az életük, nem akárki rendelkezhetik velük. Egyedül a Megváltó Jézus Krisztusnak van joga ahhoz, hogy ezeket a még tiszta és érintetlen életeteket a maga számára eljegyezze.

Szülők, keresztszülők, felelősek vagytok továbbra is azért, hogy e zsenge fiatalok milyen magvetésnek a szántóföldjévé lesznek. Mint ahogy eddig is felelősek voltatok, hogy milyen magvetést kaptak otthon, a családban. Mert ha sorozatos csetepaték színtere a családi élet, hogyha bűnös szenvedélyek, rossz szokások színtere a családi fészkek, akkor már bizonyára nagyon sok konkolyt hintettek gyermeketek zsenge szívébe.

Roppant fogékony a gyermeki lélek befogadó szántóföldje, és nem mindegy az, hogy mi szülők mit hintünk e fogékony gyermeki lélekbe.

Azt olvassuk alapigénk második részében, a sötétebb hangulatú részben, hogy az emberek aludtak, s akkor jött el az ellenség. Ó, vajon nem aludt-e sok szülő a 14, 15, 16 év alatt, amíg nevelte ezeket a gyermekeket? Vajon nem mulasztott el nagyon sok imádságot, amit el kellett volna mondania érettük? Majd aztán velük? Vajon nem hangzott-e el sok konkoly kifejezés a szülői ajkakon, amelyek megmérgezték ezeket a fogékony lelkeket? Ezeket a kérdéseket azért teszem fel, mert ezt sohasem lehet olyan komolyan venni, hogy még komolyabban ne lehetne venni ezután is. Hogy milyen nagy áldás megtanulni a jó lelki magvetést és milyen jó ezt a későbbiekben is nagyon komolyan venni, azt a történelem sok gyönyörű példával bizonyítja.

Nemrég olvastam egy franciaországi esetről. Egy kisvárosban egy hivatalnok az egész nagy gyülekezet csodálkozására egyszer bekíséri 12 gyermekét a templomba, hogy megkereszteljék őket. Az történt ugyanis, hogy ez a hivatalnok ateista volt, nem tartotta szükségesnek a lelki magvetést a gyermekek életében, aztán két feleséget is eltemetett, és így harmadszor is nősülvén, lett összesen a három feleségtől 12 gyermeke. Aztán a harmadik feleség személyében egy nagyon alázatos, nagyon mély hitű, nagyon szelíd keresztyén asszonyt kapott, aki látva ezt a hitetlen keménységet az ő férjében, nagyon nagy szeretettel vette körül őt. De különösen akkor kezdte meggondolkoztatni az ateista, kemény szívű férjet az asszony magatartása, amikor egyszer súlyos betegen fe-

küdt s a felesége bámulatos önfeláldozással ápolta és végtelen kedvességgel vette körül. Ekkor jött rá ennek a szelídségnek és roppant nagy alázatos szeretetnek a titkára. Így jutott el arra a gondolatra, hogy ezt a nagy mulasztást, amit hosszú éveken át elkövetett, most egyszerre pótolni kell. Így lett nagy gyülekezeti ünneppé a kis francia városkában a 12 gyermek egyszerre történő megkeresztelése.

Beszélhetnénk még sok más pozitív példáról, mit jelent az, amikor a szeretet csodálatos magvetése gyarapodni kezd az emberek életében.

Egy keresztyén orvos feljegyzéseiből olvastam a minap: – Harminc éve foglalkozom gyógyítással – mondja ez az orvos –, sok-sok receptet írtam, de ez alatt a hosszú idő alatt rájöttem, hogy a legjobban a szeretet gyógyítja az embereket. Ez a legjobb orvoság – mondta egyszer valakinek. Az illető egy kicsit kételkedően rákérdezett: – Nos, mi történik akkor, ha nem válik be az a szeretet-recept? – Az orvos erre ezt válaszolta: – Akkor megduplázom az adagot.

Mert jön Jézus éa adja a receptet, úgy, ahogyan leírja Gyökössy Endre *Mai példázatok* című könyvében azt a gyönyörű esetet, amikor betoppan egyszer hozzá egy fiatal asszony, aki nagyon megtört arccal, könnyező szemekkel elmondja azt, hogy immár másodszor romlott el a házassága az állandóan kotnyeleskedő édesanyja miatt. Az mindig kifogást talált, hol a vőben, hol az ő magatartásában, és íme, most már kibíratlan-ná vált a helyzet. Mit tanácsol? Mit lehet tenni ilyen helyzetben, mert ő már nem talál megoldást? Ő már valósággal meggyűlölte az anyját. Erre csend áll be, gondolkodik a lelkész, aztán feltesz egy kérdést a fiatal asszonynak: – Ugye ha én most orvos lennék és erre a betegségre egy receptet írnék, akkor bevinné a gyógyszert? – Persze, hát azért jöttem, hogy valami orvosságot adjon nekem, tanács formájában. – Nos, akkor ott az íróasztalomon a papír és ceruza. Írja, kérem. – A nő veszi a papírt, a ceruzát és elkezdi írni, amit a lelkész diktál.

Hétfő – bemegyek az anyámhoz – ugyanis egy házban laktak, csak ritkán volt kapcsolatok – és megkérdem, hogy aludt.

Kedd – viszek az anyámnak egy tányér ételt.

Szerda – bemegyek és megkérdem, hogy nincs-e valami mosnivalója, mert éppen mosok, szívesen mosok neki is.

Az asszony már ráncolja a homlokát, furcsán nézi a papját, de az csak ösztökéli: írja csak, írja, nincs vége még a hétnek. Aztán írja csütörtök, péntek, szombat, vasárnap, úgy, hogy minden napra kiír valamit: egyik este bemegyek, betakargatom, megcsókolom és jó éjszakát kívánok neki, s aztán vasárnap meghívom őt ünnepi ebédre. Amikor kész a recept, azt mondja a pap: vegye, vigye és próbálja ki, aztán majd jöjjön vissza és mondja el az eredményt.

Hetek teltek el, és a fiatal asszony nem jelentkezett. Azt gondolja az öreg lelkész, hogy képtelen volt teljesíteni ezt a nagy követelményt, de egyszer csak hetek múlva csörög a telefon, nagyon derűs hang jelentkezik, azt mondja: – Tiszteletes úr, csoda történt, bevált a recept, nagyon jó viszonyban vagyok az anyámmal. Csak azért hívtam fel, hogy megmondjam: adja tovább ezt a receptet másoknak is.

Testvérem, előbb azt kérdezem: enged-e, hogy Jézus Krisztus elvégezze a jó magvetést a te lelked szántóföldjében? Aztán azt, hogy te milyen magvetést akarsz végezni ezután szeretteid életében? Ezzel a két nagy kérdéssel menjünk tovább, és engedjük, hogy a lelkünk egyedül csak Isten szántóföldje legyen, és vigyázzunk hogy abban soha semmi kivetni való konkolynak helye ne legyen. Ámen.

Lectio continua

Szász Attila

Nekem az élet Krisztus!

Alapige: Filippi 1,19–26

Akárhányszor olvassuk el a mai Igét, figyelmünket mindig ugyanaz a mondat ragadja meg: Mert nekem az élet Krisztus és a meghalás nyereség. Ahogyan a Naprendszernek központja a Nap és a bolygók, csillagok mintegy tiszteletteljesen körülötte forognak, úgy e bibliai résznek is központja ez az igevers. Pál apostolnak minden más kijelentése, megállapítása innen indul ki, ide tér vissza, és ennek fényében érthető meg: Mert nekem az élet Krisztus.

Költők, írók megfogalmazzák ars poeticájukat, azaz néhány rövid verssorban vagy mondatban összefoglalják költészetük, írói látásmódjuk lényegét. Néhány mondat egy-egy életmű megértéséhez adja meg a kulcsot, évtizedek munkájának lényegére világít rá. Pál apostol élete, szolgálata, a szolgálatból fakadó sokszori öröme, kudarcok fölött érzett elkeseredése, börtönfogsága és mártírhalála mind-mind ezen Ige szemszögéből érthető meg: Mert nekem az élet Krisztus.

Milyen sokszor idézzük tanulságként önmagunk számára!

Újból és újból visszacseng fülünkben e sokat hallott és bizonyára sokak által kívülről tudott bibliai vers. Már csak az életben hallottak ellentételezése kedvéért is szívünkbe kell zárunk, hogy eltévelyedéstől megmentő, lelki sötétben utat mutató fényes világítótornya legyen életünknek. Mert mi az, amit oly sokszor hallunk és néha magunk is hangoztatunk?

Nekem az élet a munka – mondják sokan, akiknek hétköznapijai és ünnepnapjai a folytonos munkában és robotolásban mosódnak egybe. Milyen sokan sóznak így, mintegy önmagukat sajnáltatva, kiknél a helytelen időbeosztás és lelki igénytelenség sem a testet, sem a lelket nem engedi mégoly ritkán sem ünneplőbe öltöztetni.

Nekem az élet a sport – vallják sokan világunkban, melyben a versenysport egyre több erőt, időt, lelki hozzáállást, lemondást igényel. Korunk nemcsak új világrekordokat produkál, a citius, altius, fortius jegyében egyre magasabbra emelve a mércét, hanem ugyanakkor egyre több gyermekkora nélküli gyermeket, majd pedig felnőttet is. Nemrég olvastam, hogy egy román származású amerikai tornász lány pert indított tulajdon szülei ellen, amiért azok nem gazdálkodtak jól sportból szerzett keresményével, mi több, kihasználták őt. A tornász lány jogosnak tartja panaszát, mert úgy érzi, a versenysport megfosztotta őt gyermekkortól, a hozzá hasonló fiatalok örömeitől, midőn minden erejét és idejét a sportnak szentelte.

Nekem az élet a szórakozás – mondják egyre többen e mai világ hedonista élet-szemléletét tudatosan elfogadók vagy pedig akaratlanul is annak rabságába kerülők, midőn egyetlen életcéljukat az örömök habzsolásában látják. Egyszer élünk – halljuk olyan sokszor újabb korunk legújabb életfilozófiáját. Halmozd az élvezeteket! – próbálja elültetni nem is sikertelenül a tévéreklám a gyermekek és a felnőttek tudatába a fogyasztói társadalomnak leginkább kedvező élet-szemléletet. Nem érdekel, ez amúgy sem az én felfogásom, tehát nem hat rám – mondjuk gyakran. Azt akarjuk ezzel érzékeltetni, hogy mi műveltségi szintünk és neveltetésünk folytán immunisak vagyunk a házunkba hívatlanul betörő külső hatásokkal szemben. Közben nem vesszük észre, hogy az ördögien kiagyalt, tudatos külső ráhatás áldozatai lettünk.

A szünet nélkül ugyanazon helyre aláhulló vízcseppek idővel a legkeményebb kőbe is lyukat vájnak.

Nekem az élet a pénz – érzik sokan, még ha szemérmesen hallgatnak is róla. Anyagcentrikus világban élünk, melyben a pénz sok ember gondolkodásában a legelső helyre kerül. Egyre többeket kerít végzetesen hatalmába, egyre többek számára választ társat, barátot. Mindent pénzben mérünk: teljesítményt a munkában, eredményt a sportban. Pénzben mérjük az időt, a hazát. A felsorolást folytathatnánk, mert a készlet kimeríthetetlen.

Fontosabb azonban a kérdés: Mit jelent Pál apostol számára az a tény, hogy az ő életének központja Krisztus? Azt jelenti-e, hogy a Krisztus-központú életben nincs helye a munkának, szórakozásnak, sportnak, pénznek, irodalomnak, zenének? Távolról sem! Csupán azt jelenti, hogy a Krisztus-központú életnek Krisztus lesz a mozgatórugója. Ő hatja át gondolkodásunkat, ő határozza meg cselekedeteinket, egymáshoz és a világ dolgaihoz való viszonyulásunkat. Belőle indul ki és hozzá tér vissza minden, azaz ő lesz minden mindenkben. Krisztusban élni azt jelenti: Krisztusnak, azaz Krisztus számára, dicsőségére élni. A „Mert nekem az élet Krisztus” kijelentés Pál apostol számára igazi életelv, mely erőt ad, motivál, valósággal lüktet. Az ezen elvet magáénak valló, azaz Krisztus dicsőségére élő ember egész élete felülemelkedik e világ közgondolkodásán, és a krisztusi szférába kerül.

Pál apostol számára e tudatosan vallott életelv először is azt jelentette, hogy nem keseredett el pillanatnyi nyomorúságos helyzete miatt. E levél megírásának pillanatában az apostol ugyanis fogoly, mozgásában, bizonyágtételében korlátozott, szabadságától megfosztott. Helyzetét azonban Krisztus ügyének szempontjából mérlegeli: fogsága előmenetelére vagy pedig kárára van-e az evangéliumnak? Nem saját személyének tehát, hanem az evangéliumnak. Határozott meggyőződéssel állítja, hogy rabsága Krisztus ügyének szempontjából nem veszteség, hanem épp ellenkezőleg, nyereség. „Mert tudom, hogy ez nekem idvességemre lesz.”

Mi másképp tudjuk. Éspedig úgy, hogy a fogság igenis veszteség, mert elszakít azoktól, akiket szeretünk, megfoszt szabadságunktól, mely alapvető emberi jogként kijár nekünk. Kicsoda ne keseredne el a fogságban, ne érezné magát megaláztatottnak, kiszolgáltatottnak, mélységesen elhagyatottnak, e világból kivetettnek? Hogy az nyereség is lehet, az nagyon kevés ember számára lesz bizonyossá. Ehhez Krisztus-központú gondolkodásra van szükség. Nemrég az 50-es évek elitétjei közül emlékeztek néhányan börtönbeli fogságukra, szenvedéseikre. Hitükért, politikai meggyőződésükért, társadalmi rangjukért szenvedtek börtönt. Legtöbben úgy látták, hogy a börtönben elveszítették életüknek egy részét, egy igazságtalan rendszer megfosztotta őket életük legszebb éveitől. Az általános és jogos elkeseredésben egyszer csak megszólint egy hang, mely más volt a többinél. Az egyik egykori elítélt úgy vélte, hogy számára a börtönnek az emberre formálódás évei voltak. Ott ő nemcsak az embertelenséget ismerte meg, hanem ugyanakkor sok igaz embert is. Az ott töltött idő számára igazi iskola volt, mely hozzásegítette ahhoz, hogy szabadulása után másképp lássa a világot. Úgy látja, hogy hitbéli formálódásának igazi évei voltak azok, amikor tisztázta magában Krisztussal való kapcsolatát.

Így lesz a magunk helyzetének értékelése hitkérdés. Hitben való erőssége ellenére, Pál apostol magában hordozta a testi lét gyengeségeit. Helyzetének elhordozásában segítette őt a gyülekezet imádsága és Isten Szentlelke, akit ő Krisztus Lelkének nevez. Lelki erejét fokozta az a megtapasztalás, hogy fogsága ellenére az evangélium terjedt, Krisztus ügye előrehaladt, sőt a börtönben új utak nyíltak az apostol számára a szolgálásban. Mégis e bátorító tények mellett legnagyobb erőforrása a filippibeli gyülekezet imádsága és Isten Szentlelkének segítsége.

Életünk lelki mélységeiben nagy erőforrás számunkra azok imádsága, akikről tudjuk, hogy szeretnek bennünket. A II. világháború után sokezen szenvedtek hadifogságot, az 50-es években hitükért börtönt. A családtól, hozzátartozóktól való évekig tartó elszakítotttság, a testet-lelket felőrlő kényszermunka sokak életét kioltotta. Azt átvészelni csak azok tudták, akik maguk mögött érezték szeretteik aggódó imádságát, akik nyomorúságos helyzetükben is fel tudták fedezni Isten Szentlelkének munkáját, Isten szeretetének minden fájdalmat feledtető erejét. Pál apostol a fogságban Krisztus Lelkében bízott, aki a Megváltó ígéretéhez méltóan vigasztalóként adatott számára. „Én kérem az Atyát, és más vigasztalót ad néktek, hogy veletek maradjon mindörökké” (János 14,16). Krisztus Lelke szólott az apostolból és a tanítványokból, valahányszor az evangélium ügyéért vonták őket felelősségre. „Mert nem ti vagytok, akik szóltok, hanem a ti Atyátoknak Lelke az, aki szól bennetek” (Máté 10,20).

Krisztusért hordozott szenvedéseinkben így tapasztaljuk meg a Lélek segítő erejét.

Pál apostol számára a Krisztus-központú életelv másodszor azt jelentette, hogy töretlenül hitt abban, hogy reménységében meg nem szégyenül, azaz akár élete, akár halála által Krisztus fog magasztaltatni. Az apostol új megvilágításba helyezte Krisztus szolgálatának kérdését, a siker és kudarc problematikáját. A „semmit sem meg nem szégyenülök” kijelentés arra utal ugyanis, hogy a Krisztus ügyét hűségesen szolgálók akkor sem szégyenülnek meg, ha a világ gondolkodása és hittől idegen értékrendje szerint elbuknak, kudarcot vallanak. Pál apostol számára szégyent vallani csak egyféleképpen lehet: hűtlenné válni Krisztus ügyéhez, elpártolni az Úrtól.

Milyen jó lenne, ha a megszegyenyülés kérdését Pál apostol Krisztus-központú gondolkodásának fényében értelmeznénk. Bizony sokszor megszegyenyülnénk Krisztus iránti hűtlenségünk, őt a magunk életéből kiszorítani akaró önzésünk, énközpontú gondolkodásunk, világias életszemléletünk miatt. Pál apostol szolgálatban való hűségét látva, az előbbiek adnak okot számunkra az igazi megszegyenyülésre.

Harmadszor, Pál apostol e Krisztus-központú életelv hozzásegíti ahhoz, hogy midőn az élet és halál szorításában tudja magát, mindkettőt nyereségnek láthassa. Számára ugyanis az élet nem csupán a testi létet jelenti, hanem elsősorban azt, hogy Krisztusban van és lehet. Itt kezdődik számára ugyanis az élet. „Élek többé nem én, hanem él bennem a Krisztus” (Galata 2,20). Ezáltal számára a halál is nyereség, mert Krisztushoz költözhet, otthon lehet általa az Úrnál. Legszívesebben elköltözne e földi testből, melynek törekeny cserépedény voltát öregségében, betegségében, gyengeségében egyre gyakrabban tapasztalja. Tudja azonban, hogy ebben a kérdésben a döntés lehetősége nem adatik meg számára, mégis hiszi azt, hogy a gyülekezet miatt, Krisztus ügye miatt, azaz a szolgálat miatt még maradnia kell. Nem azt nézi, hogy számára mi jobb, hanem azt, hogy a gyülekezet számára mi szükségesebb.

Az élet sokszor állít bennünket hasonló dilemma elé. Bizony nem könnyű a jobb és a szükségesebb között helyesen választanunk, már csak azért sem, mert a kettő sokszor nem esik egybe, azaz ami nekem az egyénnek jó, az nem biztos, hogy a közösség, a gyülekezet, az egyház számára szükséges. Amit a magam önző, énközpontú gondolkodásával jónak tartok, arról nem biztos, hogy Krisztus is hasonlóképpen vélekedik.

Tekintetünk még egyszer átfutja az Ige sorait, mely egy hű szolga hitvallása Krisztusról, szeretett Uráról, akit életével és halálával egyaránt szolgálni akar. Szemünk újból megakad e néhány szón, mely aranybetűkbe kívánczok: „Mert nekem az élet Krisztus.”

Íme a jó és szükséges közti mindenkor helyes döntések kulcsa. Ámen.

Krisztus evangéliumához méltóan!

Alapige: Filippi 1,27–30

Vannak alkalmaink, amikor számba vesszük mindazt, ami számunkra értéket jelent az életben. Gondolunk ilyenkor családunkra, melynek melege végigkísér egész életünkön, békességét védjük, mindennapi kenyeréért naponta keservesen megdolgozunk. Gondolunk szülőföldünkre, melyhez emlékeink sokasága köt, melynek sajátos lelkisége megkülönböztet bennünket mindenki másától, mely otthona volt elődeinknek és reményeink szerint otthona lesz majd utódainknak is. Gondolunk házunkra, melyet sokévi nélkülözéssel, lemondással keservesen megépítettünk, hivatásunkra, melyet az iskola padjaiban elsajátítottunk. Érték számunkra az a darab föld, mely munkánk révén esztendőről esztendőre kenyeret terem családunknak, melyre apánk verejtéke is hullott. Folytathatnánk a sort.

Önkéntelenül kívánczik azonban ide a kérdés: mi teszi az említetteket kedvessé, értékké számunkra? Az a tény, hogy megszerzésük, megtartásuk küzdelmet, lemondást, áldozatvállalást kíván részünkről? Amiért meg kell dolgoznunk az életben, amiért szenvedésig menően meg kell küzdenünk, az természetes módon felértékelődik szemünkben. Vagy pedig fordítva igaz? Amit önmagában értéknek tartunk, azért a legnagyobb áldozatvállalásra is készek vagyunk? Bizonyára az érem mindkét oldala rejt magában igazságot. Egy bizonyos, az a tény, hogy miért vállalunk áldozatot, miért küzdünk, miről mondunk le, ha kell, miért vállaljuk a szenvedést, sok mindent elárul életfelfogásunkról, gondolkodásunkról, hitünkről. Mi több, minősít bennünket.

Pál apostol Krisztusba vetett hitéért vállal börtönt, szenvedést. Azt tartja olyan igazi lelki értéknek, melyért akár a legnagyobb áldozatot is képes meghozni. Emlékezzünk csak a 2Kor 11,24–27-ben tett vallomására: „A zsidóktól ötször kaptam negyvenet egy híján. Háromszor megostoroztak, egyszer megköveztek, háromszor hajótörést szenvedtem, éjt-napot a mélységben töltöttem; gyakorta való utazásban, veszedelemben folyóvizeken, veszedelemben rablók közt, veszedelemben népem között, veszedelemben pogányok között, veszedelemben városban, veszedelemben pusztában, veszedelemben tengeren, veszedelemben hamis atyafiak között; fáradságban és nyomorúságban, gyakorta való virrasztásban, éhségben és szomjúságban, gyakorta való böjtölésben, hidegben és meztelenségben. Mindezekon kívül van az én naponkénti zaklattatásom, az összes gyülekezetek gondja.”

Pál apostol szavai, de a keresztyénség egész története világosan példázza, hogy az evangélium útját minden időben mártírok vére öntözte. A kegyelem csodája, hogy a vértanúhalált halt első keresztyének vére magnak bizonyult, melyből a hit hőseinek sokasága nőtt ki. A sorba beállnak gályarabjaink, de legújabb korunk neves és névtelen mártírjai is. Krisztus útját mindig szenvedés kísérte, az evangélium útja mindig ellenállásba ütközött. Nem mindegy viszont, hogy a hátratételt hogyan hordozzuk el, a küzdelemben milyen fegyvert használunk. Érdekes dolgot mond ugyanis Pál apostol: Krisztus evangéliumához méltóan viseljétek magatokat! A „méltóan” szóból kihallatszik a rokon szó, a méltóság szó jelentése. Krisztushoz tartozni, az evangélium szolgálatában hadakozni ugyanis méltóság, megtiszteltetés. „Nem szégyenlem a Krisztus evangéliumát” – írja az apostol a Róma 1,16-ban. Olyan lelki meggyőződés ez, melyet Krisztus szolgálatában eltöltött életének aranyfedezete támaszt alá.

Krisztushoz tartozásunk kötelez bennünket. Hitünk védelmében, ellenségeinkkel való küzdelmünkben fegyvereink éppen ezért semmiképpen sem földiek, hanem lelkiek: mellvasunk az igazság, pajzsunk a hit, sisakunk az idvesség, kardunk a Lélek. Már csak

azért sincs szükségünk más fegyverekre, „mert az Isten beszéde élő és ható és élesebb minden kétélű fegyvernél” (Zsid 4,12).

Krisztus evangéliumához méltóan viselkedni viszont elsősorban ezt jelenti számunkra: Krisztus evangéliumához méltóan élni! De még mennyire ezt jelenti!

Az utóbbi években egyes szekták nagyon látványosan, sőt vehemensen próbálják bizonyítani hitük igazságát, házról házra járva valósággal vitára provokálnak. Végzetes hiba felvenni a felénk dobott kesztyűt. Az Ige igazságáról, Krisztus evangéliumáról ugyanis nem vitatkozni kell, hanem aszerint élni. Ez viszont már sokkal nehezebb. Krisztus evangéliumát ugyanis nem ékesszólásunk, vitakészségünk szemlélteti s dicséri igazán, hanem elsősorban életünk. „Úgy fényljék a ti világosságotok az emberek előtt, hogy lássák a ti jó cselekedeteiteket és dicsőítsék a ti mennyei Atyákat” (Máté 5,16).

Krisztus evangéliumához méltóan akkor élünk, ha a földnek sója, a világnak világossága tudunk lenni. Ha életünk tükrözi azt a lelki örömet, mellyel a Krisztusba vetett hit ajándékozott meg bennünket. Az evangélium ugyanis örömeztetést jelent, Isten felénk küldött, örömet tartalmazó üzenetét, hogy ő úgy szerette ezt a világot, hogy egyszülött fiát adta érte. Az evangéliumhoz méltó viselkedés azt jelenti, hogy magán-, de közéletünknek is az evangéliumot kell tükröznie és dicsérnie. Az élet prédikációjára van szükség, amikor asszonyok „szavak nélkül” nyerik meg férjüket Krisztusnak csendes, szent életükkel, istenfélelmükkel. A világnak nagyon éles a szeme, nagyon jól tudja, mi illik és mi nem Jézus Krisztus tanításához.

A viselkedés szó ugyanakkor arra figyelmeztet bennünket, hogy keresztyén életünk egyáltalán nem magánügy. Amiképpen egy római polgárnak Pál apostol korában kötelezettségei voltak közösségével szemben, úgy e világban, melyben élünk, nekünk is kötelezettségeink vannak. Életünk kapcsolódik ahhoz a közösséghez, melyben élünk, de kapcsolódik a kívülállókhoz is. Ilyen értelemben használja Pál apostol e szót a Cselekedetek 23,1-ben, amikor a zsidó főtanács előtt védi magát: „Atyámfiak, férfiak, én teljes jó lelkiismerettel szolgáltam az Istennek mind e mai napig”, azaz betöltöttem mindazon kötelezettségeimet, melyek Istennel való viszonyomban reám hárultak.

Úgy kell forgolódnunk tehát e világban és Krisztus anyaszentegyházában, hogy Urunkhoz méltóan tegyünk eleget hitből fakadó kötelezettségeinknek mind a hitben testvéreink, mind pedig a kívülállók irányában.

Pál apostol fogságának idején Filippi római katonai település volt. Augustus császár, felismerve a város stratégiai fontosságát, katonasággal erősítette meg. Egy-egy ilyen település mintegy Róma miniatűr mása volt ezekben az időkben. Így Filippi társadalmi, politikai életének jellege teljesen római volt, a római polgárok minden előjogával. Amikor tehát az apostol egy római kolónia tagjaihoz írja levelét, úgy szól hozzájuk, mint polgártárs a polgártárhoz, gyakran emlegetve politikai előjogaikat, ezáltal utalva azokra az előjogokra, melyek mennyei elhívásukból adtak nekik. Keresztyén elhívásukból eredő kötelezettségeikre gyakran úgy emlékezteti őket, hogy korának politikai életéből vett példákat használ. Így sokkal könnyebben és olvasói számára érthetőbben jut el arra a pontra, amikor rámutathat mondanivalójának lényegére, melyet a Filippi 3,20-ban így foglal össze: „Mert a mi országunk a mennyekben van, ahonnan az Úr Jézus Krisztust is várjuk.” Azaz olyan országnak vagyunk polgárai, annak minden előjogával és kötelezettségével, melynek helye a mennyben van.

Milyen csodálatos! Mi, Krisztus gyermekei, az evangélium elkötelezettjei, az egyház, az ég polgárai, azaz egy mennyi kolónia tagjai vagyunk. Itt élünk viszont a földön, itt kell megírunk mindannyian „életünk prédikációját”! E bűnnel tele világban, melyben mi magunk is testi létünk nyomorúságait hordozzuk és a bűn hatalmát tapasztaljuk, kell hirdetnünk Krisztust, a Krisztusban nekünk adott kegyelmet. Mennyei polgárságunk tudata erőt ad küzdelmeinkhez, ugyanakkor kötelez bennünket: Krisztushoz méltóan kell

viselnünk magunkat, azaz mégsem élhetünk e világ törvényei szerint. Különleges helyzet, melynek nemcsak előnyei vannak, hanem sok konfliktus is származik belőle. Újból és újból tapasztalnunk kell Krisztus evangéliumához méltatlan voltunkat.

Pál apostol szavaiból kitűnik, hogy az evangéliumért vívott küzdelemnek csak akkor van esélye, ha tökéletes az együttműködés a gyülekezet tagjai között. Egy lélekkel, egy érzéssel kell megállaniuk és viaskodniuk az evangéliumért.

A sportban nemcsak egyéni versenyeken, hanem csapatban is összemérik erejüket, ügyességüket a sportolók. A győzelemnek sok feltétele van: megfelelő felkészülés, jó formaidőztetés, lelki mozgatórugók aktivizálása, teljes erőbedobás a versenyben stb. Mindezek mellett azonban van még valami, ami nagyon fontos: a csapattársak közti lelki harmónia, teljes összhang. Különösen az evezősportban mutatkozik meg a tökéletes összhang előnye vagy pedig hiányának hátránya. Amikor többen eveznek a hajóban, az evezőket egyszerre, tökéletes pontossággal és gyorsasággal kell alámeríteni. Csak így sikerül a hajót a legnagyobb erővel és sebességgel a cél felé röptíteni. Ha a kívánt összhang fizikai erőnlét hiánya vagy lelki okok miatt megbomlik, elkerülhetetlen a kudarca.

A mindennapi élet legtöbbször ilyen csapatmunka. Még a látványos egyéni teljesítmények mögött is sok embernek, azaz csapatnak a munkája rejlik. Eredményeink nagyrészt attól függenek, mennyire tudunk együtt dolgozni. Tudjuk, a legkisebb csapat 2 tagból áll, mondjuk a házastársakból, a férjből és feleségből. Mennyi áldása van a harmonikus együttműködésnek és mennyi átká a folytonos civakodásnak. Majd eljön az idő, amikor a csapat bővül, a két alaptag mellé újak, a gyermekek is felsorakoznak. Eredményt kell produkálnunk nevelésükben, lelki formálásukban, hitbéli fejlődésükben. Mindez csak teljes lelki harmóniában, Krisztus evangéliumához méltóan élve lehetséges.

Csapatmunka viszi előbbre egy gyülekezet, egy nagyobb közösség, de akár egy ország sorsát is. Az egy szívvel végzett munka, az egy lélekben való erős megállás mindig megtermi a maga áldott gyümölcsseit. Az összhang, az egyetértés hiánya, a széthúzás nem csupán eredménytelenséget, de sok lelki fájdalmat is okoz.

Krisztus gyermekeinek, az anyaszentegyháznak nem akárhogyan, hanem erősen kell állania, lelki, hitbéli egyenességben kell tartania magát az ellenséggel szemben. Ez az ellenség Pál apostol idejében és a filippibeli gyülekezet esetében a pogányság, mely erős ellenállást tanúsított az evangéliummal szemben. E pogány görögök mintegy beásták magukat a keresztyénnel szemben az ellenállás lövészárkába.

Minden időben és korban szükség van egyenes lelki tartásra, erős hitbéli megállásra. A mai világ is táplál az evangéliummal szemben ellenállást. Könnyebb, kényelmesebb ugyanis e földön a föld és nem a menny törvényei szerint élni. A magunk emberi gyarlóságaival szemben is naponta meg kell vívunk harcunkat. Bizony nem mindig küzdünk sikeresen. Anyagiasság, kényelmesség, közömbösség, lelki igénytelenség néha igen erős ellenségesnek bizonyul, mellyel csak egy szívvel, egy lélekkel, azaz közösségi hozzáállással lehet eredményes küzdelmet folytatni. E folytonos harcban szükségünk van egymás imádkozó szeretetére, lelki támaszára.

Pál apostol szavai szerint a filippibeli gyülekezet küzdelme félelem nélküli kell hogy legyen. Az a tény, hogy a gyülekezet nem rettent meg az evangélium ellenségeitől, nyilvánvaló jel, bizonyíték volt arra nézve, hogy Isten győzelmet ad népének. Ezzel Isten maga mutatta fel gyermekei számára az élet jelét. E kor legkedveltebb szórakozása a tömegek számára a gladiátorok élethalálharcának megtekintése volt. Hatalmas amfiteátrumokban, sok ezer ember örömjongása közepette küzdöttek életükért, mások szórakoztatására e szerencsétlen emberek. A győzők mellett mindig lenniük kellett veszteseknek is. A legyőzöttek, ha még életben maradtak a harcban, rendszerint torkukra szegezett karddal várták a kiszámíthatatlan akarátú tömegetől az élet vagy halál jelét, melyet az

hüvelykujjának lefelé vagy felfelé fordításával jelzett. A lefelé fordított hüvelykujj halált, a felfelé fordított életet jelentett.

Életünk küzdelmeiben, mint Krisztus keresztyén „gladiátorai”, nem egy ingatag, kiszámíthatatlan tömegtől várjuk az élet vagy halál jelét, hanem mennyei Atyánk, az élet versenyének nagy irányítója adja számunkra biztos jelét szabadításának, a Krisztusban nekünk ígért életnek. A harcban persze sebeket is kapunk. Azok pedig fájdalmasak, szenvedést okoznak. Pál apostol példája, a harcban való kitarító tusakodása adjon erőt számunkra és készítsen bennünket Krisztus evangéliumához méltó viselkedésre, egy szívvel, egy lélekkel való erős megállásra. Ámen.

Egység Krisztusban

Alapige: Filippi 2,1–4

A Filippibeliekhez írott levelet olvasva, tudomást szerzünk azokról a gondokról, az emberi együttélés sokféle nyomorúságáról, melyek a szinte 2000 évvel ezelőtt élt kicsiny keresztyén közösség életét befolyásolták, meghatározták: irigység, egymással való méltatlan versengés, hiú dicsőségvágy, zúgolódó, nyugtalan lelkület, széthúzás, pártoskodás. A felsorolás ezzel korántsem teljes. Kétezer év távlatából nézve hajlamosak vagyunk a régi keresztyén közösségekben idillikus állapotokat feltételezni, mintegy ellentétként jelenkori életünk sok nyomorúságának. A Szentírás írónak őszintesége azonban, jelen esetben Pál apostolnak a gondokkal való bátor és szókimondó szembeütközése egyszerre elsöpri illúzióinkat, és szinte leránt bennünket a valóság talajára. Kiderül, hogy minden emberi közösségben, még a filippibeli szentek közösségében is tucatjával vetődnek fel nehézségek az együttélésben, melyek a minden időben és helyen jelen levő emberi bűn következményei. Kiderül, hogy még egy hitközösségnek is keményen meg kell küzdenie békességéért, egységéért.

Mai igénkben a filippibeli gyülekezet életének egy újabb fájó kérdése kerül terítékre, és pedig a gyülekezet egységének kérdése.

Az egység megőrzése minden élni akaró emberi közösség egyik legfontosabb igyekezete. Minden korban sok szó esett róla, nem véletlen tehát, hogy az utóbbi időben is egyre többször kerül a figyelem középpontjába mind az egyházban, mind a politikában. Az egységet féltjük és védjük, mert annak megbomlása, a szakadás gyengíti bennünket, sokkal inkább kiszolgáltatottá tesz. Jogosan félti egy ország a maga egységét, mert annak széthullása, egyes részeinek elvesztése lakosságának pusztulásához is vezethet. Féltjük népünk lelki egységét, melyet a sokféle szakítottság, az ebből eredő eltérő fejlődés és gondolkodás fenyeget. Féltjük egyházunk, gyülekezetünk egységét, mert szolgálatunkat e világban nem megosztva, darabjainkra töredezve, egymással torzsalkodva tudjuk hatékonyan végezni, hanem egységben, egy akarral. Pál apostol leveleinek folytonosan visszatérő motívuma az újonnan alakult gyülekezetek egységének féltése. „Járjatok úgy, mint illik elhivatásotokhoz... igyekeztél megőrizni a Lélek egységét a békességnek kötelékében” – írja az Efézus 4,1–3-ban. Féltjük a család egységét, mert az élet sok fájó tapasztalata igazolja, hogy a szülők válását a gyermekek szinte kivétel nélkül súlyos lelki traumaként élik meg. Egészséges, lelkileg kiegyensúlyozott ifjúságot pedig csak békességben együtt élő családok nevelhetnek.

Sajnos minden féltésünk ellenére hiányzik az egység életünk oly sok területén. Napenkénti kapcsolatainkban egyre több közöttünk a súrlódási felület, ami együttélésünket veszélyezteti. Az élet egyre kíméletlenebb hajszájában mind idegesebbek, türelmetlenebbek leszünk egymással. Lelki zaklatottságunk kivetítődik magánéletünkre és egymáshoz való viszonyainkra egyaránt. A mai ember egyre inkább elveszíti a mások nyo-

morúságára való odafigyelés képességét. Jobb esetben idegenként él embertársa közvetlen szomszédságában, anélkül hogy annak örömeiről vagy gondjairól tudna. Nagyvárosok lakótömbjeinek sok ember- és szomszédkapcsolata beszédes bizonyítéka ennek. Rosszabb esetben azonban az érdekeiben megsértett, jogosnak vélt igazságától megfosztott ember ellenséget lát embertársában, akivel az élet minden területén harcban áll. E sokszor könyörtelen küzdelemben mindannyian sebeket osztunk és kapunk. A kapott sebek pedig legtöbbször nehezen gyógyulnak.

Pál apostol a filippibeli gyülekezet számára az együttélésnek egészen más modelljét kínálja fel. Ez az együttélési forma Krisztusban gyökerezik, a hitben teljesedik ki, és a Krisztus evangéliumához méltó viselkedésben ölt testet a mindennapokban. A mennyek országának polgáraihoz, Krisztus filippibeli gyermekeihez, azaz az evangélium híveihez az egyenlő indulat, szeretet és érzés méltó. Az apostol így ír: Teljesítsétek be az én örömet, azaz legyen közöttetek a szeretet és egyenlő indulat érzése a meghatározó. E gondolat az Efézus 2,19-ben ezekben a szavakban ölt testet: „Azért immár nem vagytok jövevények és zsellérek, hanem polgártársai a szenteknek és cselédei az Istennek.” Isten háztartásához tartozunk tehát. Hovatartozásunk pedig másfajta, magasabb rendű együttélésre kötelez bennünket, melynek mozzgatórugója a szeretet, a másik ember, azaz a testvér elfogadása és tisztelete. Isten háztartásában élni azt jelenti: Istennel, Krisztusban egy házban élni. „Elmegyek és közöttetek lakozom” – szól az Úr a Zak 2,11-ben. A Jer 7,3-ban ezt mondja Isten az ő népének: „Veletek lakozom e helyen.”

Isten közöttünk akar lakozni tehát. Legyen méltó az otthonunk az ő felséges jelenlétére! Ennek egyik feltétele a Krisztusban való egység, melyet az egyenlő indulat és szeretet munkál. Ugyanaz a szeretet legyen bennünk, és egyet akarva, ugyanarra törekedjünk tehát. Isten háztartásában a bennünk lévő szeretet ugyanabból a forrásból táplálkozik, Krisztusból. A Krisztustól nyert szeretetet kell sugározni magunk körül. „Amiképpen az Atya szeretett engem, én is úgy szerettelek titeket; maradjatok meg ebben az én szeretetemben” – tanít Jézus a szőlőtő és szőlővesszők példázatában. Az ugyanazon szeretet azt is jelenti számunkra: szeretetünk Krisztus szeretetének mása kell hogy legyen, mely áldozatra, megbocsátásra, mások emberi gyengéinek elhordozására is képes a Krisztusban való együttes megmaradás érdekében.

Ugyanabból a szeretetből természetesen ugyanazon indulatnak, ugyanazon törekvésnek kell származnia. Egységben csak így maradhatunk meg Krisztussal és egymással.

Milyen sokszor elragadnak indulataink, nem tudunk korlátokat szabni azoknak. Ugyanaz az esemény más és más indulatokat vált ki belőlünk. Indulataink néha olyan törekvésekre ösztönöznek bennünket, melyeket higgadtabb pillanatunkban mi magunk is helytelennek ítélünk. Sajnos már nem lehet az eseményeket visszapörgetni, meg nem törtétté nyilvánítani. Az élet eseményeit a magunk szemszögéből értékeljük, elsősorban a magunk érdekeit szem előtt tartva. Ez sokféle látásmódot eredményez, mely egymással szemben konfliktusokhoz vezet. Pál apostol elvárja a filippibeliektől, hogy Krisztus evangéliumához méltóan élve, indulataikat és törekvéseiket eredeztessék a Krisztusba vetett hitből. Próbálják meg az Ige fényében és nem a maguk érdekét szem előtt tartva szemlélni az életet és annak eseményeit. Így sok súrlódás és összeütközés elkerülhető lesz. Fogadják el jónak azt, ami Krisztus számára jó, és rossznak azt, ami Krisztus számára rossz. Mind egyházi, mind pedig közéletünkben ez a Krisztusból eredő látásmód őrizheti meg közöttünk a sokszor oly törekeny egységet és vezethet el az ugyanazon szeretetből és indulatból fakadó törekvésig.

A Pál apostol által igényelt egységnek másik nagyon fontos feltétele az, hogy a filippibeli gyülekezet tagjai semmit ne tegyenek versengésből és hiábavaló dicsőségvágyból.

Az élet minden területén kell lennie bizonyos egészséges versenynek, mely arra hivatott, hogy az értéket előhossa és az értéktelen fölé helyezze. A tisztességes verseny igazi mozgatórugója az életnek. E nagyon régi felismerés csupán a legújabb időkben kapott tájainkon is hivatalos elismerést. A verseny azonban nem lehet öncél, hanem csupán eszköz egy nemes cél érdekében. Abban a pillanatban, mihelyt öncélúvá lesz, mellyel a magunk dicsőségét hajszoljuk, hasonlóká leszünk ahhoz a harcoshoz, aki az egész világ ellen hadakozik. A dicsőség ugyanis nagyon hervadó korona. Öncélú hajszolása újabb és újabb ütközetekre sarkall.

Akkor vagyunk egy egészséges verseny résztvevői, ha annak alapszabályához hozzátartozik az ellenfél megbecsülése, ha egymást különbnek tartjuk magunknál. Küzdeni tehát csak sportszerűen, a szabályok betartásával lehet és szabad. A sportversenyeken a szabályok be nem tartása a sportoló kiállítását vagy pedig teljes kizárását vonja maga után. „Ha pedig küzd is valaki, nem koronáztatik meg, ha nem szabályszerűen küzd” – idézi Pál apostol a 2Tim 2,5-ben a régi görög atlétikai versenyek szellemét. A szabályok betartása az ellenfél megbecsülését jelenti, annak feltételezését, hogy ő is sportszerűen vívja küzdelmét.

Az élet nagy versenyében a küzdelem sportszerűségéhez hozzátartozik a másik ember megbecsülése. Sőt ennél még többet kíván az apostol: embertársunkat tartsuk különbnek saját magunknál. Ez az emberi viszonyulás csak krisztusi alázatban lehetséges. Olyan lelkületet kíván, melyről Jézus szavai tanúskodnak a Máté 20,27-ben: „Aki köztetek első akar lenni, legyen a ti szolgátok. Az alázatosság ritka erénye a mai világ emberének. Szinte alig tartozik hozzá harci eszköztárához. Legtöbbször ezt halljuk hangosan és szemrebbenés nélkül hangoztatni: én vagyok a legjobb, a legkülönb, a vezetésre leghivatottabb! Én vagyok a legfelkészültebb! Senki nem jöhet szóba velem szemben! – Az a másik hang ma már sokak fülének nagyon idegen, távoli és halk. Szinte alig hallgató. Templomi szószerkeken hangzik csupán néhány másképp gondolkozó számára: „egymást különbnek tartsátok magatoknál!” Jézus a lábmosás történetében így szól az értetlenkedő tanítványokhoz: „Példát adtam nektek, hogy amiképpen én cselekedtem veletek, ti is akképpen cselekedjétek” (Jn 13,15). Nem sokkal ez előtt még ezt kellett mondania Péternek: „Amit én cselekedtem, te azt most nem érted.” Amit Jézus cselekszik, e mai világ nemigen érti. Talán még a tanítványok is alig.

Az egységben való megmaradás másik feltétele az, hogy „ne nézze ki-ki a maga hasznát, hanem mindenki a másokét is”. Haszoncentrikus világban élünk, melyben annak van létjogosultsága, ami hasznot hoz. Az ember hajlamos önmagát mindig előtérbe helyezni, azaz a maga hasznát nézni, még akkor is, ha abból mások számára hátrány származik. Sajnos e látásmód nem idegen keresztyén közösségekben sem. E bűn jelen volt Filippiben is, íme, Pál apostolnak szóvá kellett tennie azt. A Fil 2,21-ben keserűen így panaszkodik: „Mindenkinek a maga hasznát keresi, nem a Krisztus Jézusét.” „Senki ne keresse, ami az övé, hanem ki-ki azt, ami a másé” – óvja Pál apostol a korinthusbelieket ugyanattól a bűntől. Nem csupán az a bűnünk, hogy sokszor nem vagyunk tekintettel mások hasznára, hanem főleg az, hogy a magunk haszna miatt háttérbe szorul Krisztus. A hitben, Krisztusban, a szeretetben együtt növekedni csak akkor lehet, ha jelen van bennünk az apostol által megkívánt alázat, mely a másik ember tiszteletére ösztönöz és megóv bennünket a magunk hasznának keresésétől és hajszolásától. Minden keresztyén gyülekezet, maga az egyház elsősorban szeretetközösség. Az igazi szeretet pedig nem csupán hosszútávú, kegyes, mely nem irigykedik, nem kérkedik, nem fuvalkodik fel, hanem olyan is, mely nem keresi a maga hasznát. Legyen ez az apostoli követelmény egymás iránti szeretetünk legfontosabb ismérve.

A filippibeli gyülekezet egységét megőrizni hivatott kéréseit Pál apostol ezekkel a szavakkal vezeti be: Teljesítsétek be az én örömeimet.

Az összhang, az egyetértés, a szeretetben való élés mindig és mindenütt sok öröm és áldás forrása, mint ahogy ezeknek hiánya vagy elvesztése sok lelki fájdalom és szomorúság okozója.

Pál apostol egységre felszólító kérése természetes és magától értetődő. Kérésének alapja ugyanis négy tény, melyekre Igénk első versében hivatkozik. Ezekből következik a gyülekezet tagjai közötti egység igénye: Krisztusban van vigasztalás, szeretetből fakadó figyelmeztetés, közösség, valamint irgalom és könyörület.

Isten háztartásában ezek a szabályok határozzák meg a tagok együttlétét. Így lesz a Krisztusban hívők közössége igazi szeretetközösség, melynek tagjai a lelki épülés érdekében hatnak egymásra: egymást vigasztalják, szeretetből fakadóan egymást figyelmeztetik, egymással szemben az irgalom és könyörület érzésével viseltetnek, azaz Isten Igéje és a Lélek szerint gyakorolják a közösséget.

Isten háznépe nem zárt közösség. Az ajtók mindenki számára nyitva vannak, aki a Krisztusban való együttélés szabályait elfogadja. Sőt nem csupán nyitva vannak az ajtók, hanem a meghívás is elhangzik: „Jöjjetek énhozzám, akik megfáradtatok és megterhelttetek, én megnyugosztalak titeket.”

Áldott lehetőség ez a Krisztusban folytatott építő, értelmes életre! Ámen.

Krisztus útja

Alapige: Filippi 2,5–11

A filippibeli gyülekezet életében jelentkező együttélési nehézségek, jelen esetben az egység hiánya, alkalmat szolgáltatott Pál apostol számára arra, hogy megírja az Újszövetség talán legnagyobb, legszebb Krisztus-himnuszát, melyben az Úr testet öltésének csodálatos mélységeit szólaltatja meg. Egy ének áll előttünk tehát. Illőbb lenne ezt énekelni, mint folyton botladozó nyelvvel, akadozva magyarázni. Hogyan is lehessen az emberi beszéd korlátai közé beszorítani azt az igei mondanivalót, ami isteni mivoltából eredően korlátok nélküli, hogyan lehessen időszerűen szólni arról, ami idők fölötti? Érezzük, tudjuk, az énekléshez nem csupán a hangjegyek hiányoznak. Sokkal inkább hiányzik az a képesség, mellyel megérthetjük „minden szentekkel egybe, mi a szélessége és hosszúsága és mélysége és magassága az Isten jó voltának” Az a képesség, mely felfogni képes „a Krisztusnak minden ismeretet felülhaladó szeretetét” (Ef 3,18–19).

Bizony sokszor beleütközünk emberi mivoltunk korlátaiba, ezért folyton elvétjük a hangot, énekünk legjobb igyekezetünk ellenére is hamis.

E csodálatos Krisztus-himnusz az Úr Krisztus életútját eleveníti meg előttünk, mely fentről le, majd pedig lentől felfelé vezet. A nyitány, mely a főtémát bevezeti, így hangzik: „Annak okáért az az indulat legyen bennetek, mely volt a Krisztus Jézusban is.” Ezt akár így is lehetne mondani: Azt törekedjete megvalósítani magatokban, ami Krisztus Jézusban is megvolt.

A Szentírás újból és újból értésünkre adja, hogy Krisztust követni Krisztus szerinti életet jelent. Krisztus-követésünk valódiságát és komolyságát életünk valósága hitelesíti tehát. Az az indulat, tehát az a törekvés, az az igyekezet legyen bennetek, mely Krisztusban is megvolt... Micsoda óriási feladat!

Ez az igyekezet néha szenvedéssel jár: „Mert arra hívatatok el; hiszen Krisztus is szenvedett éretetek, néktek példát hagyván, hogy az ő nyomdokait kövessétek” (1Péter 2,21). Krisztus indulatával élni egymás szeretetben való elhordozását jelenti: „Elszenvedvén egymást és megbocsátván kölcsönösen egymásnak, ha valakinek valaki ellen panaszja volt; miképpen Krisztus is megbocsátott néktek, akképpen ti is” (Kol 3,13). A Krisztus szerinti élet nem más, mint kitartással megfutni az előttünk levő

küzdőtért, nézvé a hitnek fejedelmére és bevégzőjére, Jézusra (Zsid 12,2). Krisztust követni azt jelenti számunkra: egyenlő indulattal, ugyanazon szeretettel viseltetni egymás iránt, semmit sem cselekedvén versengésből, sem hiábavaló dicsőségből, egymást különbnek tartván magunknál. Fel kell öltöznünk tehát Krisztust! Életünket, egész gondolkodásunkat Krisztus lelkületének kell áthatnia. Hogyan lehetséges ez? Egyáltalán mi az, amit a „Krisztus lelkülete” kifejezés takar?

A krisztusi lelkület az Atya akaratát elfogadni tudó és akaró lelkület. Jézus nem kényszerből, hanem önként mond igent földi életére, mely a kezdettől a végig az emberi lét korlátai közé beszorított élet. Kezdődött a betlehemi istállóban, „mivelhogy nem valékik helyük a vendégfogadó háznál” (Lk 2,7). Befejeződött a Golgota hegyén, mert így volt megírva felőle, „hogy neki Jeruzsálembe kell menni és sokat szenvedni a vénektől és a főpapoktól és az írástudóktól és megöletni...” (Máté 16,21) A krisztusi lelkület az élet minden helyzetében, még a próbák őrlő malomkövei között is így tud szólni: „Atyám, ha nem múlhat el e pohár, hogy ki ne igyam, legyen meg a te akaratod” (Máté 26,42).

Méltóságteljesen konduló harangként csendül vissza fülünkben e néhány szó: Legyen meg a te akaratod!

Bizony sokszor mennyire idegen tőlünk ez a lelkület, azaz Krisztus indulata! Pedig mi is tudunk és akarunk igent mondani Isten akaratára, csak éppen nem a próbák, a súlyos kereszthordozások idején, nem a hit- és lélekpróbáló időkben. Mi az igent akkor mondjuk ki szívesen, amikor Isten áldásai bőségesen hullanak életünkre, amikor Isten gondviselő szeretete távol tart tőlünk kudarcot, bukást, betegséget, szenvedést, halált. Mi mindig a hét bő esztendő kényelmében és gazdaságában szeretnénk élni, és emberi természetünk mélységesen idegenkedik a szűk esztendők próbáitól. Pedig nem kerülhetjük el azokat, törvényszerűen végig kell járnunk a mélységek útját is, a magunk Golgotáját. Milyen kevesen tudnak ilyenkor igent mondani! Mennyivel könnyebben hagyja el ajkunkat a nem vagy a méltatlankodás, a zúgolódás miéértje.

A krisztusi lelkület másik jellemzője az, hogy Jézus e földi életben nem akart magának több teret, mint amennyi neki adatott, nem akarta mások helyét elfoglalni, épp ellenkezőleg, helyet kínált maga mellett azoknak, kik számára e világ nem biztosított életlehetőséget. „Jőjjetek énhozzám mindnyájan” – hívta maga mellé a szegényeket, betegeteket, elesetteket, e világ lenézettjeit és megvetettjeit. Sohasem vett másoktól, hanem inkább önmagából adott másoknak: időt, türelmet, szeretetet, megbocsátást, jogot az élethez.

Életünk fő igyekezete, hogy egyre tágítsuk magunk körül a teret, hogy az élettől és egymástól elvehessünk mindent, Amit egyáltalán lehet. Az élettér ideológiája világháborút robbantott ki, milliókat küldött halálba, még többeknek okozott soha be nem gyógyuló lelki fájdalmakat. A küzdelem napjainkban is folyik, néha hevesebben, máskor békésebben tűnő eszközökkel. A cél mindig ugyanaz: minél többet megszerezni mindabból, amit e világ kínál: befolyási övezetet, altalajkincseket, piacokat. A népek egyre nagyobb erővel feszítik a korlátokat, miközben kegyetlenül szűkítik a másokét. Göröcsösen ragaszkodnak a maguk helyéhez, világban elfoglalt szerepéhez, és közben hidegvérrel ülnek mások helyébe. A világ ideológiája mindig ugyanaz: minél többet venni és minél kevesebbet adni. A világ számára mélységesen idegen Krisztus mindig adni, másokat folyton gazdagítani akaró lelkülete.

Milyen Krisztus indulata? Igéink így adja meg e kérdésre a választ: „Mikor Istennek formájában vala, nem tekintette zsákmánynak azt, hogy ő az Istennel egyenlő, hanem önmagát megüresíté, szolgai formát vévén föl, emberekhez hasonlóvá lévén.”

A bennünket körülvevő világot elsősorban az élőlények és tárgyak formája, alakja nyomán ismerjük meg. Mindennek egyedi, sajátos formája van, mely megkülönbözteti

mástól. Egy felénk közeledő embert sokszor már messziről megismerünk sajátos formájáról.

Isten alakja, megjelenési formája az ő lényéből felénk áradó dicsősége. A János 17,5 szerint ebből részesítette a mennyei Atya az ő Fiát, Krisztust, aki még a világ teremtése előtt Istennek formájában volt: „És most te dicsóíts meg engem, Atyám, te magadnál azzal a dicsőséggel, amellyel bírtam tenálad a világ létele előtt.” Krisztus Istent megillető méltósággal rendelkezett, mint aki Istennel egyenlő. Ő azonban nem tekintette ezt zsákmánynak, hanem önmagát megüresítette, szolgai formát vett fel.

A bűneset óta zsákmányszerző lelkület él bennünk. Megpróbálunk mindent megszerezni, ami örömet, megelégedést jelent számunkra. Néha még az eszközökben sem váltogatunk.

A cél szentesíti azokat – próbáljuk nyugtatgatni meg-megszólaló lelkiismeretünket. Mindent magunknak akarunk, akár mások kárán is: hatalmat, dicsőséget, vagyon. Jogos vagy jogtalan szerzeményeinket minden eszközzel meg akarjuk tartani magunknak. A mások javát szolgáló önként való lemondást nem viseli el természetünk, mely már akkor megfertőztetett, amikor az első ember fülének oly kellemesen hangzott a csábító ígélet: olyanok lesztek, mint az Isten. A nagy szerzemények lehetőségéről azóta sem tudunk lemondani. A megszerzett zsákmányt azóta sem engedjük ki szívesen kezünk közül.

Jézus Krisztus nem tekintette zsákmánynak, hogy Istennel egyenlő, önmagát megüresítette, szolgai formát vett fel. Önként vállalta az alázat, az isteni dicsőségből az emberi, szolgai formába való alászállás útját. Ő, aki valaki volt, senkivé lett miérettünk, akik senkik vagyunk, de mindenáron valakiké szeretnénk lenni. Isteni dicsőségünk magasságából alászállott miérettünk, akik emberi létünk nyomorúságainak mélységéből egyre magasabbra akarunk jutni. Vállalta a szolgai formát érettünk, akik a lehetőség széles skáláját kimerítve tiltakozunk a szolgaság minden formája ellen. Óhajtjuk a dicsőséget, a nagyságot, de semmiképpen az alászállás, a szolgálat útján. Elfelejtjük, hogy az emberlét nyomorúságából csak Krisztusban tudunk az istenfiúság dicsőségébe emelkedni. Nem másképpen tehát, hanem egyedül a szolgai forma nem kényszerből, hanem önként, hitből való vállalásával.

Jézus megüresítette önmagát, emberekhez lett hasonlónak, azaz olyannak lett, mint mi, függővé, megkötötté.

A föld legyőzhetetlen vonzóerőnek bizonyul életünk számára. Nem nélkülözhetjük vizét, levegőjét, termését. Lelki életünket is mindenféle befolyás, kötöttség bénítja: műveltségi fokunk, világlátottságunk, előítéleteink, mások véleménye. Földi létünk megkötöttségeitől alig-alig tudunk szabadulni. Miközben mi mindenáron szeretnénk lerázni megkötöttségünk láncait, Jézus azokat önként magára vette és engedelmesen hordozta. Engedelmes volt haláláig, mégpedig a keresztfának haláláig.

Mi az engedelmeség helyett sokkal inkább az engedetlenség útját járjuk, és nemet mondunk akkor, amikor igent kellene mondanunk. Büszkeségünk legtöbbször nem enged bennünket alászállani az engedelmeség, az alázat, a szolgálat útjára. Ehelyett egyre magasabbra törünk és tündökölni akarunk. Lelkületünk nem krisztusi, hanem inkább sátáni. A Sátán akarta a Mindenhatóval egyenlővé tenni magát. Erre utal az Ézs 14,12–14 verse: „Miként estél alá az égből, fényes csillag, hajnal fia?! Levágattál a földre, aki népeken tapostál! Holott te ezt mondd szívedben: Az égbe megyek fel, az Isten csillagai fölé helyezem üllőszékemet... Felibök hágok a magas felhőknek, és hasonló leszek a Magasságozhoz.”

E sátáni indulat épp ellentéte Jézus alászálló, szolgai formát önként felvevő lelkületének.

Az Istennek szentelt és gyümölcsstermő élet alapmagatartása ez minden időben.

Krisztus útja nem csupán fentről lefelé vezet, hanem az alázat és engedelmisség jutalmaként lentől felfelé is. „Annak okáért az Isten is felmagasztalá őt, és ajándékozta neki oly nevet, amely minden név fölött való.” Krisztus útja és tanítása így fedi tökéletesen egymást: „...aki magát megalázza, felmagasztaltatik” (Mt 23,12). Krisztus felmagasztaltatása az ő legmagasabb rangra és hatalomra, a legmagasabb fenségre való fel-emeltetését jelenti. Nem akármilyen kitüntetés ez! Semmiképpen sem olyan, mint amellyel e világ ismeri el a kiváló teljesítményt. A mennyei Atya által nyújtott olyan kitüntetés ez, melyet földi lény nem tud kiérdemelni, egyedül az Egyszülött Fiú, aki Istennel egyenlő.

Krisztus felmagasztaltatásának jele az volt, hogy olyan nevet ajándékozott neki a mennyei Atya, mely minden név fölött való.

Krisztus neve valóban minden név fölött való. A történelemben sok név ragyogott fényesen, hogy aztán százalmas hullócsillagnak bizonyuljon és eltűnjön az emberi feledés homályában. Sic tranzit gloria mundi! – azaz így múlik el a világ dicsősége, tartja az emberi bölcsesség, melynek igazságát sokszorosan igazolta az idő. Egyetlen név csillog ma is fényesen, dacolva az idővel, Krisztus neve, aki az Atyától jött és az Atyához ment vissza, aki nevét is a mennyei Atyától kapta, akihez tartozott és tartozik azóta is. Az ő nevééről neveztetünk keresztyéneknek, azaz Krisztus-követőknek. A név pedig kötelez!

A mennyei Atya akaratából e névre, azaz Jézus nevére minden térd meghajol, menyeyieké, földieké és föld alatt valóké. Így adott Isten az ő Fiának mindenké fölötte való teljhatalmat.

A térd meghajtása a régi időkben a hódolat, a tisztelet jele volt. Ma, ha nem is gyakoroljuk, tiszteletünknek mindenképpen külső jelét adjuk.

Isten iránti tiszteletünknek és hódolatunknak sem elég a szív belső érzelmeivel jelét adnunk, hanem szükséges a külső vallástétel, az élet cselekedeteinek bizonyágtétele. Térdünk, azaz egész lényünk Krisztus előtt kell hogy meghajoljon, neki kell a legnagyobb tiszteletet adnunk, őt kell elismernünk életünk Urának. Neki adatott minden hatalom mennyen és földön. E hatalom alól pedig senki ki nem vonhatja magát. Minden nyelvnek hirdetni kell Krisztus Úr voltát.

Nekem és neked is tehát!

Annál is inkább, mert bennünket, akik hit által Krisztusnak tagjai és így az ő kenetének részesei vagyunk, akik az ő nevét valljuk, magunkat neki élő hálaáldozatul adjuk, akik e földi életben a bűn és a Sátán ellen viaskodunk, az élet után pedig az örökkévalóságban a mi Urunkkal, Krisztussal minden teremtményen uralkodunk (HK 32).

Így leszek részese én, a bűnös ember, Krisztus égen és földön való hatalmának. Ámen.

Gyülekezeti énekiskola

Berkesi Sándor

Már keresztm vállra vettem
(470. dicséret)

Walesi népdalkallam

1. Már keresztm vállra vettem
Minde nem vagy, árva lettem,
Szereted mindent elhagyok.
Honjavesztett szívva gyok.
Vagyat, célt a múltnak adtam,
Nincs már bennem vakremény,
Mégis gazdag úr maradtam:
Isten és a mennyenyém.

2. Ember bánthat és zavarhat: Szíved áldott menedék; :/: Sorsom próbál és sanyargat: Édes csenddel vár az ég. Nincsen bűm, mely könnyet adjon, Míg szerelmed van velem, Nincs öröm, mely elragadjon, Hogyha nem benned lelem.

3. Lelkem, teljes üdv a részed, Hagyd a bűnt s a gondot el; :/: Légy vidám, ha megérezed: Tenni kell még s túrni kell. Gondold el: ki Lelke éltet, Milyen Atya mosolya; Megváltód meghalt teérted: Mit bánkódnál mennyfia?

4. Kegyelmeből dicsőségbe Szállj, hited majd szárnyat ad, :/: S az örök mennyfénykörébe Bévezet majd szent Urad. Véget ér itt küldetésed, Elszáll vándoréleted, Üdvösséggé lesz reményed, Égi látásá hited.

Lyte H. Fr. 1793–1847.
F.: Áprily Lajos

Fordítsuk meg a sorrendet: hadd essen most először szó énekünk fordítójáról, Áprily Lajosról, századunk jeles költőjéről, műfordítójáról, irodalomtudósáról, pedagógusáról, Brassó szülöttéről, a Kolozsvári Református Kollégium diákjáról, a nagyenyedi Bethlen Kollégium tanáráról, a Kisfaludy Társaság tagjáról, a Protestáns Szemle szerkesztőjéről a Baár-Madas Gimnázium igazgatójáról. Fordításai minden szempontból egyenértékűek a saját műveivel. Verseinek, műfordításainak szakmai minősége, hitvallásos lelkisége mindig a tökéletességre való törekvést példázzák. Kedves testvér! Ha Visegrád felé visz utad, a temetőben keresd meg a sírját és rá emlékezve énekeld el csendben az általa fordított énekeink (a 167, 300, 328, 340, 343, 356, 363, 367, 426, 457, 470, 472, 510, 511, 512. dicséreték) valamelyikét.

Énekünk költői szövegét Henry Francis Lyte anglikán lelkész írta, akárcsak az 511. dicséretünket. Nyomtatásban először 1824-ben látott napvilágot. A dallam eredetileg világi szöveggel társult walesi népdal. Formai felépítése megegyezik az újabb kori magyar népdal típusával: az első, a második és a negyedik sorok megegyeznek, a harmadik új anyagot hoz. Vigyázzunk: a versszak négy-, nem nyolcsoros! Csakúgy, mint Beethoven IX. Örömmódája, soronként 15 szótagból áll. Ez kell hogy megszabja éneklésünk tempóját, amely nem szótagonként, még csak nem is két szótagonként, hanem a négynegyedes ütemek első szótagjaira téve a hangsúlyt biztosítja a folyamatos tempót és az „egy sor – egy levegő” alapelvet.

Alkalmi prédikációk

Ifjúsági bibliaóra

Veress Róbert Gyula

Nyíltság a barátságban

Kezdő szavak a barátságról
Az Ige szava, az ember beszéde, a természet hangja

Az Ige szava

„Mint a kenet és a jó illat megvidámítja a szívet: úgy az ő barátjának édes szavai is, melyek lelke tanácsából valók. A te barátodat és a te atyádnak barátját el ne hagyd...”
(Péld 27,9–10)

Az ember beszéde

– Ki az én igazi barátom?

– „Aki szelleme éppolyan hőfokra van állítva, mint az enyém, akihez bizvást fordulhatnánk bajban és szorongattatásban, akin minden körülmények között segítenénk, ha kell... akivel éjszakákon át tudnánk vitatkozni, hallgatni vagy lélegzeni, akivel nyűszítve könyörögnénk a megváltásért, és akivel megváltanánk a világot...” (Bálint B. András: *A róka megszeli*)

A természet hangja

Barát az a valaki, aki téged szeret,
lehet fiú, lehet lány is.
Vagy egy macska, vagy egy kutya,
vagy egy fehér egér.
Egy fa is lehet a barátod.
Nem beszél hozzád, de tudod, hogy szeret téged,
mert almát ad neked, vagy körtét, vagy cseresznyét,
vagy egy ágat, hogy hintázz rajta.
Egy patak is lehet a barátod
egészen rendkívüli módon:
ha csobog és zubog, akkor beszél veled
és hűti lábadat.
Megengedi, hogy a partjára ülj,
ha nem akarsz beszélni.
A szél is lehet a barátod.
Szelíd dalokat dúdol neked az éjszakában,
ha fáradt vagy és magányos.
Néha játszani hív: tol maga előtt
és megtáncoltatja neked a faleveleket.
Mindíg körülötted van, akárhova mégy,
és ebből tudod, hogy szeret téged.
Néha azonban nem ismered meg a barátaidat,
még ha egész idő alatt veled vannak is.
Elmégy mellettük és nem látod meg,
mennyire szeretnek, a magunk módján.
És ha olykor azt hiszed, hogy nincsenek barátaid,

akkor állj meg és gondolkozz!
Hogy vajon nem mosolygott-e rád valaki
a maga módján.
Gondolj egy kutyára, amely farkát csóválja,
ha közelében vagy.
Vagy egy fára, amely megengedi, hogy
könnyen felmássz rá.
Vagy gondolj egy patakra,
amely csendben leültet a partjára,
ha nem akarsz beszélni.
A barátokat néha keresned kell!
Valakinek sok barátja van, valakinek csak egy pár,
de mindenkinek, mindenkinek az egész világon
bizonyosan van egy barátja!

(Joan Walsch: Anglund.
In: Moltmann, Neuer Lebensstil)

Az a barát, aki szeret téged...

A barátságnak e szavai megnyugtatóan és szívhez szólóan beszélnek, mert olyasmiről szólnak, ami jelen van és ami minden embert minden oldalról körülvesz.

Barátok nélkül, barátság nélkül nem egész és nem teljes az emberi élet. Akármilyen fontos és általános emberi probléma ez, az élet tavaszán égetőbb, mint a későbbi időszakokban. Idősebb korban toszogatni a napokat elhagyatva, barátok nélkül szomorú, fiatal napjainkban azonban egyenesen katasztrofális.

Hisz az ifjúság a barátság kora. E nélkül nincs ifjúság. Amilyen fontos a barátság ebben a korban, ugyanolyan fontos a barátságban az őszinteség, a nyíltság. Mert nem mindegy, hogy milyen az a barátság, ami engem a másik emberrel összeköt. Az a barátság, amelyikből hiányzik az őszinteség, a nyitottság, már nem is igazi barátság.

Ahhoz, hogy most ezen a bibliórán beszélgetni tudjunk arról, hogy mit is jelent az őszinteség a barátságban, hogy miért kell egyáltalán nyitottnak lennünk a barátságban, mindenekelőtt azt kell megnéznünk, hogy mi is a barátság.

A barátság igény nélküli kapcsolat, mert a barát nem hivatali megjelölés, nem méltóság, nem funkció, amit valakinek időnként gyakorolnia kell, és nem szerep, amit a társadalomban el kellene játszani. A barátság személyes kapcsolat „valakivel, aki szeret téged”, akit te is szeretsz. A barátság Kant Immanuel szerint *vonzódás figyelmességgel*. A barátság több, mint amit különben szeretetnek, erósznak vagy karitásznak nevezünk. Tegyük fel, Laci a nyári IKE-nagytáborban előnyben részesítette a *röcsögei* ifi csoportot a *bivalynádasi* ifi csoporttal szemben. „A *bivalynádasiak* szerettek engem – mondja –, de a *röcsögeiek* barátságosak voltak hozzám. A *bivalynádasiak* nekem hajtottak hasznót, hisz sok „jó fej” volt közöttük és segítettek a versenyeken, de a *röcsögeieknek* szükségük volt rám, ahhoz, hogy versenyre mehessenek. A *bivalynádasiak* ebédre hívtak engem, de a *röcsögeiek* fát és vizet hordani hívtak az ebédhez.” A vonzalmat *figyelmességgel* összekötni nem azt jelenti, hogy a másíknak szolgálni akarunk és neki kedvezni akarunk, hanem őt úgy, ahogy van, igényelni: nem csak az ebédnél, hanem már a fahordásnál.

A barátság azonban a *figyelmességet* a vonzalommal is összeköti. Lehet valaki tekintélyes személyiség, megbecsülést és csodálatot élvezhet és mégsem talál barátot. Egy barát előtt nem szükséges hajlongni. Nem nézünk fel rá, és nem tekint le ránk. A barátságban úgy éli meg az ember magát, ahogy van.

A barátság nem a vonzalom átmeneti érzése. A *vonzalmat húséggel* köti össze. A barátira rábízhatjuk magunkat. A barát megbízható. A barát marad a bajban, a szerencsétlenségben is. Mert a barátok között nem uralkodik előítélet.

A barátság mély emberi kapcsolat, amely *szabadságból* támad, feltételezi a kölcsönös szabadságot és ezt a szabadságot megőrzi.

Hegel a barátságot a „szabadság konkrét fogalmának” nevezte. Miért? Mert a barátok között kizárt a teljesítmény és viszontteljesítés törvénye. A barátban megbízunk, rábízunk magunkat. Ha szükséges, segítünk. Jutalom nélkül és anélkül, hogy egymásra ráerőszakolnánk magunkat! A baráti szolgálatok végül is nem szolgálati teljesítmények. Szükségünk van a barátokra nemcsak a szükségben, hanem mindenekelőtt az öröm kedvéért. A ikésnek is szüksége van, hogy az élet örömeit közölje és boldogságélményeit másokkal is megossza. A haszon és irigység nélküli együtt örvendezés olyan baráti szolgálat, melyet még nem értékelünk eléggé. Az együtt örvendezés teremti a barátságot. Az együttérzés csak ebből következik, „Az igazi barátság a bajban mutatkozik meg.” De nem itt támad!

Mivel az igazi, őszinte barátság kényszer és önkény nélkül létrejövő és élő kapcsolat, végül is ez az, ami tartósan fennmarad két ifjú között.

Ha tehát ilyen az igazi, őszinte barátság, akkor most vizsgáljuk meg a mi barátságainkat, vajon ilyenek-e?

A mi barátságaink tényleg haszon nélküliek? (Jónatán és Dávid: 1Sám 20,1–17)

Illik-e a barátodnak megmondani a hibáit, vagy ez már túlzott őszinteség, beavatkozás lenne az ő életébe?

Te mit tettél volna a Laci helyében?

Nőszövetségi bibliaóra

Szász Mártonné

Mária és Márta

(Mi a szükséges dolog?)

Lukács 10,38–42

Azt hiszem, sokan tapasztaltuk, hogy van olyan dolog az életünkben, ami úgy visszajár. Nekem kettő is van: Betánia és a szőlő.

Kisleány koromban egy barátnómtól kaptam emlékül egy papírvágó kést fából, nyele egy szép kézifaragású szőlőgerezd levelekkel. Emlékkönyvembe címlapot rajzolt fivérem, véletlenül szőlőgerezd levelekkel, indákkal. Férjhezmenetelemkor édes jó Anyámtól kaptam egy családi ereklye ezüst cukortartót, ötvösmunkából gyönyörű szőlőgerezdek vannak rajta. És így tovább, sok lenne elsorolni: Véletlenül vagy váratlanul idősköznként megjelenik életemben a szőlő.

Pesten a Kazinczy utcai polgári iskolában Dr. Szabó Aladár volt a vallásanárom. Most is a fülemben cseng, amint az egyik vizsgán felszólított: „Bene Ilona elmondja nekünk azt a történetet, Jézus Betániában.”

Hogy idekerültem a görgényi egyházmegyébe papnének, a világháború előtt gyakran jókedvvel jöttek össze a házunknál férjem paptársai családjukkal. Egy alkalommal Csekme Ferenc esperesünk azt mondja: „Olyan ez a ti házatok, mint Betánia, el is kereszteljük Betániának.” S ez meg is maradt.

Mikor a mi szeretett és szerető Püspöknénk megjelölte nekem a bibliai helyet, melyről itt most beszélgetek veletek, kedves testvéreim, a szívembe dobbant, hogy az ismét Betánia.

Mi Márták elvégeztük szorgalmasan dolgainkat, hogy elhagyhassuk otthonunkat. Előkészítettük lelkünket, hogy méltók legyünk ez országos összejövetelhez és befogadhassuk az Igét.

Kedves testvéreim, Betániában vagyunk... És most itt mindnyájan Máriák. Kopog valaki az ajtón! Belép Jézus! És mi lábaihoz leülünk, mindent elfelejtünk, egyedül csak őt látjuk, csak az ő szemébe nézünk és az ő beszédét hallgatjuk...

Mártának és Máriának volt egy fiútestvére is, Lázár. Jézus mindhármukat nagyon szerette. Gyakran betért Betániába, mert a testvérek mélységes hitében és határtalan szeretetében fáradságos szent munkássága közben nyugalmat talált.

Mert igaz ugyan, hogy a felolvasott ige szerint csak Mária hallgatta Jézus beszédét és Márta kiment a házban foglalatzkodni, hogy Jézust minél méltóbban elláthassa. De azért, hogy Mártának is éppen olyan mélységes hite volt, mint Máriának, azt látjuk a Bibliának egy másik helyén, János evangéliuma 11. részében.

Mikor Lázár beteg volt és meghalt, Mártának egy pillanat alatt eszébe jutott Jézus-hoz futni és mondani: Uram, ha itt voltál volna, nem halt volna meg az én testvérem.

De most is tudom, hogy amit csak kérsz az Istentől megadja neked az Isten.

Kedves testvéreim, milyen teljes, feltétel nélkül való hit van kifejezve Mártának ezen szavaiban! Jézus keresztüllát a lelkén és monda neki: Feltámad a te testvéred. Szinte ugyanazt jelenti ez, mint amikor azt mondta az Idvezítő a bűnös, de megtért asszonynak: Eredj el, a te hited téged megtartott, Márta azt feleli Jézusnak az ő tiszta hitében: Tudom, hogy feltámad a feltámadáskor, az utolsó napon. És ekkor mondja Jézus mindnyájunkra nézve egyik legnagyobb kijelentését: Én vagyok a feltámadás és az élet, aki hisz énbennem, ha meghal is, él. Ez Márta!

Lássuk most Máriát. Ő más. Csupa lélek. Akit szeret, egy pillanatra el nem hagyja. A Mester lábainál ülve elfelejt mindent, és lelke egészen elmerül a Jézus beszédének hallgatásában. Az ő lelke már magától megérzi azt, amit Jézus a felolvasott igében Mártának figyelmeztetésül mond: Egy a szükséges dolog, a jobb rész, mely el nem vétetik tőle. Jézus ilyenforma kijelentést máskor is tett Betániában, mikor egy ízben tanítványaival betért oda s Mária egy font igaz nárdusból csinált drága kenettel megkent a Mester lábait és megtörlé hajával. A ház pedig megtelék a kenetnek illatával. S mikor Júdás szemére hányt Máriának, hogy jobb lett volna a kenetet 300 pénzért eladni és a szegények közt szétosztani, Jézus megfeddette Júdást: Hagyj békét neki, mert szegények mindenkor vannak veletek, én pedig nem mindenkor vagyok.

Máriát egészen átjárta a Jézus tanítása. Ő érzi, hogy csak Jézus által szentelődhetik meg és lehet boldog az élet.

Eljünk a Márta gondosságával és szorgalmával, de ülünk oda gyakran a Jézus lábaihoz a Mária lelkével, hogy részünk lehessen az örök élet üdvösségében, mert ez a szükséges dolog!

Keresztelési beszéd

Balogh Béla

Isten családjához tartozol

Alapige: Efézus 2,19

Krisztus apostola szól hozzátok a felolvasott bibliai idézetben. Beszél üzenetében egy elmúlt állapotról, de ugyanakkor szól egy új helyzetről is. Az elmúlt „jövevényiséget

és zsellérséget” jelentett. Olyan állapotot jelentett, amikor az Efézusban élők semmit sem bírtak az igaz hit és az üdvösség kincseiből. Ezzel a valamikor fennálló állapottal szemben az Efézusban élő keresztyének a jelenben állampolgársággal bírnak az Isten országában: „ők most polgártársai a szenteknek és cselédei az Istennek” – mondja Pál apostol.

Lássuk előbb azt, ami volt. A múltat a bevezető mondatban ragadjuk meg: „Immár nem vagytok jövevények és zsellérek.” A jövevény kifejezés idegent, jöttmentet jelentett. Vagyis olyan embereket, akiknek nem volt jussuk, nem volt vagyonuk. Hasonlóan a zsellér kifejezés is. Amolyan földönfutót jelentett valamikor. Mára ez a szavunk nem használatos. A jövevény és a zsellér azokat jelentette, akik idegen földön, minden vagyon nélkül éltek: nem volt tehát se földjük, se házuk. Igénkben azonban nem ilyen természetű értékekről van szó, hanem isteni ajándékokról: ezektől voltak elzárva eddig az apostol levelének címzettjei. Nem ismerték az egy igaz Istent, nem ismerték az Isten Fiát, az Úr Krisztust: így nem volt részük az Isten országának ajándékaiban.

Ezáltal fejezi ki az apostol azt a kort, amikor még nem voltak keresztyének. De minden más lett: „Polgártársai vagytok a szenteknek és cselédei az Istennek.” Magyarán szólva: Ti, akik korábban nem tartoztatok Isten népéhez, most Isten népe vagytok! Egyforma polgárjogotok van a mennyei seregekkel. Isten „cselédei”, azaz Isten családtagjai vagytok (!) – a család szavunk, a régebbi „cseléd” kifejezésből ered.

Mit jelent az Isten népéhez, az ő családjához való tartozás? Azt, hogy engem az én Istenem a hívő lelkek seregéhez számlál. De nem csak ezekhez az emberekhez, akik most itt ülnek a templomban, vagy azok közé, akik más templomban gyülekeznek. Isten engem azok közé számlál, akik Ádám és Éva óta hittel segítségül hívták őt!

Hogyan vétetünk fel Isten népe közé?

A keresztséget ösödök óta felvételi rendtartásnak nevezzük. Az Isten népéhez való tartozás jele a keresztség. Azt látjuk, hogy egypár csepp vízzel leöntjük a kisgyermek fejét. De ennél sokkal több történik: a keresztség vize Jézus vérével jelképezi: azt a vért, amelyet Jézus az emberiség bűneinek az elmosására ontott ki a Golgota keresztségén. Jézus vére megmos minket, hogy mi legyünk Istennek tiszta szívű és tiszta életű népe. Ha pedig Isten népe vagyunk, akkor örökösei vagyunk az Isten országának.

Kedves szülők és keresztszülők, ezt kaptátok valamikor ti a keresztségben, ezt kapja most a ti gyermekeitek: mától kisfiatok hivatalosan Isten népéhez, Isten családjához tartozik veletek együtt, velünk együtt. Ámen.

Esketési beszéd

Lőrincz József Tibor

Mindenkor örüljetek!

Alapige: Filemonhoz 4,4–7

Istennek adunk hálát, ifjak és szülők, a mai nap öroméért és ennek a gyönyörű Igének a biztatásáért: Örüljetek az Úrban mindenkor, ismét mondom, örüljetek!

Isten kegyelme megtapasztaltatta velünk azt, hogy életútjainkon nemcsak a gond, baj és próbatétel jön velünk szembe, hanem az öröm is! Mert Isten úgy teszi teljessé az életünket, hogy a gondok és bajok közé belevegyíti az örömet is!

Most, amikor itt álltok az Úr előtt, áldásra várva, megelevenedik előttünk a múlt és visszaemlékezünk azokra az örömekre, amelyeket bennetek és átalatok adott nekünk Isten.

Hálás örömmel gondolunk arra a napra, amikor megszülettetek és Isten drága ajándékként a karjainkba helyezett benneteket.

Örömmel töltött el az első lépés és az első szó, amit megtettetek és kimondtatok. Öröm volt szemlélni a boldog gyermekévek önfelédtt játékait és vidám kacagását, majd az iskolás évek testi-lelki-szellemi fejlődésének útját, el egészen az egyetemi évek komoly, kitartó munkájáig és eredményéig.

A múlt összemosisodik a jelennel, s ma nagy az örömünk, mert itt látunk benneteket az útrairulás pillanatában, Isten színe előtt. Sokszor elgondolkoztam afelett, hogyan volt lehetséges az, hogy annyi örömben legyen részünk, amit rajtatok keresztül kaptunk? A feleletet az igéből kaptam meg kérdésemre: Azért volt sok örömben részünk, mert az Úr közel volt hozzánk! Ma hálás szívvel teszünk bizonyosságot arról, hogy Isten mindig közel volt hozzánk! Közel jött gondjainkhoz és küzdelmeinkhez, közel jött hozzánk a szolgálatban, mindig közel volt hozzánk a rólátok való gondoskodásunk idején és mindig megsegített gondviselő szeretete által. Ezért merünk mi is biztatni az Ige szavával: Örüljete az Úrban, ismét mondom, örüljete! Örüljete annak, hogy ma ifjúságotok szépségében és erejében itt állhattok az Úr előtt. Örüljete annak, hogy Isten adott egy olyan pillanatot, amikor megismertétek és megszerettétek egymást és elhatározátok, hogy együtt fogjátok járni az élet útjait. Ne féljete és egy pillanatra se kételkedjete, az Úr hozzátok is közel lesz és segíteni fog az úton!

1. Ebben a biztos tudatban akar megerősíteni az Ige: Örüljete az Úrban mindenkor, ismét mondom, örüljete! Az Ige nem ideig-óráig tartó örvendezésre szólít fel, hanem hangsúlyozza: mindenkor örüljete!

Mit jelent ez a „mindenkor”? Azt jelenti, hogy az Úr közelségét megtapasztaló ember minden élethelyzetben tud örvendeni: jóban és rosszban, mélységben és magasságban, sírásban és nevetésben, szegénységben és gazdagságban, azaz mindenkor! Akikhez közel van az Úr, azok nem járhatnak az életben lecsüggesztett fejjel és meglankadt térdekkel, reménytelenül – hanem látszania kell rajtuk, hogy hisznek, bíznak abban, hogy a hozzájuk közel álló Úr velük van, nem hagyja el, segíti őket és ez a hitbeli tapasztalás örömet jelent számukra!

2. Az Ige második biztatása így hangzik: A ti szelídlelkűségetek ismert legyen minden ember előtt. Az Úr közel! A házasság nem könnyű vállalkozás, ezért lelkileg egész embert kíván, olyat, aki biztosítani tudja a házassághoz szükséges lelki feltételeket. A házasságban mindig két különböző ember, két különböző lelki alkat, két különböző egyéniség találkozik. Ennek a két, mindenben különböző embernek kell egy testté, egy lélekké válnia a házasságban. Ez azonban nem mindig sikerül. Legfőképpen azért, mert hiányzik a házastársakból az a lelki tulajdonság, amit úgy hívnak: szelídlelkűség! Az ige is erre figyelmeztet: a ti szelídlelkűségetek ismert legyen... Megnéztem az értelmező szótárban, mit jelent ez a szó, és ezeket olvastam: engedékenység, megértés, figyelemmel lenni a másik gyengéjére, hiányosságaira. Nem nehéz rájönni arra, hogy a szelídlelkűség az Úr Jézus Krisztus lelkületét jelenti, vagyis a megértő szeretetet. Mert Jézus volt az egyedüli engedelmes ember, aki engedelmes volt a halálíg, a keresztfának halálíg. Ő volt a mindenkit megértő, mindenki gyengéjét elnéző és megbocsátó Mester. A szelídlelkűség a szeretet egyik megjelenési formája, amelyről Pál apostol azt mondja: hosszútűró, mindent hiszen, mindent remél, mindent elfedez és soha el nem fogy! A házastársaknak tehát egymás iránt elnézőknek, megértőknek kell lenniök ahhoz, hogy életük boldog és harmonikus legyen. Vigyázzatok, a ti szelídlelkűségetek ismert legyen, azaz Jézus lelkületével viszonyuljátok egymáshoz!

3. Az Ige harmadik és egyben utolsó tanácsa így hangzik: „Semmi felől ne aggódjatok, hanem imádságotokban és könyörgésekben minden alkalommal hálaadással tárjátok fel kívánságaitokat az Isten előtt.”

Semmi felől ne aggódjatok... Az út előtt álló embert rendszerint ellepi az aggodalom. Sokat gyötrődik afelett, hogyan fog sikerülni az útja, milyen viszontagságok adódnak az úton, lesz-e ereje megbirkózni a nehézségekkel, célba fog-e érni egyáltalán?

A házasság is egy életre szóló utazás, amit az ember nem egyedül, hanem társsal tesz meg! Ez az együttes utazás nem mentes az aggodalomtól! Miért? Azért, mert minden házaspár megtervezi, megálmodja a maga együttes életét és ezek az álmok tervekből tevődnek össze. A terveket pedig a kívánságok szülik. Minden házaspár azt kívánja, hogy élete nyugodt, rendezett és biztonságos élet legyen, Célul tűzik ki maguk elé a jólét csúcseinak elérését. A jólétszűcs elérése érdekében megkezdődik a hajsza, a megvalósítás küzdelme, de ezzel együtt kezdetét veszi lelkükben az aggodalmaskodás! Vajon felérek-e a csúcsra, megvalósulnak-e az álmaim, terveim? Mi az aggodalmaskodás oka, gyökere? Az, hogy úgy indulnak a küzdelemre, kívánságaik megvalósítására, hogy terveikből, küzdelmeikből, kívánságaik valóra váltásából kihagyják Istent! Lekicsinylik Isten gondviselő, segítő jóságát. nem érznek rá arra, hogy küzdelmeikben és vívódásaikban az Úr egészen közel jön hozzájuk segítő szeretete által és tud segíteni a hétköznapi napokban is. Aki Isten nélkül indul el a küzdelemre, önmagában bízva, az biztosan nem győz, biztosan nem valósítja meg kívánságait! Ezért figyelmeztet arra az Ige: kívánságaitokat tárjátok fel imádságaitokban az Isten előtt! Mit jelent ez? Azt jelenti, hogy szüntelen kérni kell imádságotokban Isten segítő kegyelmét gondjaitok, életkérdéseitek megoldására. Kérni kell abban a biztos tudatban, hogy a hozzátok mindig közel álló Úr segíteni fog és az Ige ígérete szerint meg fogja őrizni szíveteket és gondolataitokat a Krisztus Jézusban.

Mi, akik itt vagyunk, veletek együtt örvendezünk! Kívánunk továbbra is sok örömet, boldogságot és jó előmenetelt. Legszívesebben azt tenném, amit a csodatevő Józsué tett, aki népe örömét látva azért imádkozott Istenhez, hogy állítsa meg a napot az égen, hogy népe öröme soha el ne múljon. És Isten meghallgatta az imádságát és megállította a napot az égen! Mi is azt szeretnénk, hogy ez a mai nap ne múljon el soha. Azt szeretnénk, hogy az az öröm, szeretet és bizakodás, amit ma érezték, soha el ne múljon szívetekből. De tudjuk, hogy nem vagyunk csodatevő Józsuék, csak gyenge, erőtlenség emberek, akik alázatosan és bizakodva azért imádkozunk, hogy Isten tegye áldottá, szerencsésé utatokat és őrizze meg szíveteket és gondolataitokat a Krisztus Jézusban. Ámen.

Temetési beszéd

Ötvös József

Nemes harcban edzett hit

Alapige: 2Timóteus 4,7

Azt hiszem, ebben a márványértékű igében először mi, itt állók keressük a kapaszkodót, az erősítő vigasztalást. Mert fájdalmas valósága az életnek, hogy akár ilyen hirtelen is mulandók lehetünk. Amikor arra gondolunk, hogy egy évvel ezelőtt robusztus alakjával és mégis szerény alázatossággal megállt közöttünk, és most temetésén állunk itt együtt, egyszerűen erőtlenség, gyámoltalannak érezzük magunkat. Ebben az erőtlenségérzésben találkozik most ez a gyászoló közösség: a család, ahol ott áll feleség, három

fiú, és halála órájáig a háttérben mindig ott lévő anyós. De itt áll egy másik család is, amely most erőtlenségében százados szoltárok dallamába és versébe kapaszkodik, a presbitérium. És egy másik család, akik saját halottjuknak tekintették a több mint három évtizedes munka és együttlét alapján, a műtrágyagyártó kombinát. Most pedig az egy ember hiánya okozta fájdalom kapcsolja össze ezt a három különböző közösséget, amelyek mind erőt és vigasztalást keresnek a temetői világ felzengő igazságában.

Így és itt szólít meg Isten felemelő, örök értéket és méltóságot adó szavával: „ama nemes harcot megharcoltam”. Mint egy életigenlés, úgy tűnik fel itt most az ismert irodalmi idézet: „Hős harc az élet, / és megélni szép.” Azért is ez a verssor, mert volt benne valami Ady Endrész vakmerőség: álmodni mert tisztaságot és szépséget, igazat és őszinteséget – ma. Csendes tűz emésztette, nem nagy lázongó hév, hanem belső nyugtalanság, szüntelen keresés. Harc dúlt benne, amit úgy vívott meg, hogy nem ellenségeket szerzett magának, hanem barátokat. A legtöbb ember harcaiban leront sok-sok kapcsolatot, ő pedig ezekben a küzdelmekben barátságokat épített fel.

Ezért volt nemes ez a harc.

És azért is, mert olyan egyszerű és tiszta volt indulása. Egy nyárádmenti faluban, Jobbágyfalván, úgy indult az életre, erre a nemes harcra, hogy közben eltűnt az édesapja. Soha nem látták meg egymást, de mindhaláláig kereste. Így a történelmi könyvek, a háború történetének leírásai nem egyszerűen a múltat jelentették számára, hanem élő kapcsolatot kerestek bennük: hátha megtalálja valahol az eltűnt apa nevét. Most már ez a keresés-küzdelem is a múlté.

Ezért volt nemes ez a harc.

És azért is, mert úgy próbált magának egzisztenciát teremteni, hogy másokat nem gázolt le. Ezzel szemben a mi generációnk küzdelme, nemzedékünk önös harca sokszor másfajta képet mutat.

Ezért volt nemes ez a harc.

És azért is, mert úgy tudott egy nép, egy nemzet fia lenni, hogy mások is barátot, hűséges munkatársat láttak benne. A száz éve született nagy székely író, Tamási Áron egyik gondolata illet rá: úgy volt magyar, hogy embernek sem lett hitvány. És mindezt erősíti az a tény, az a tolerancia, amivel utolsó születésnapján, egy hónappal ezelőtt meglátogatták kollégái és így váltak el tőle: szeretünk, elismerünk és visszavárunk.

Ezért volt nemes ez a harc.

A bibliai vers folytatódik: „futásomat elvégeztem” Most egy kicsit idekíváncozna az életrajz, ahol azonban a számok, az évszámok jelentéktelenné váltak. Inkább képek, emlékképek és emlékkockák tűnnek fel.

Ezekhez az életrajzi emlékkockákhoz tartozik az, hogy a Magyar Művelődés és Szolgálat megyei elnöke volt. Vagy az a kép, hogy ő indította el itt a Szomszédosság nevű nagycsaládi segélyakciót. Ezeknek működniük kell ezután is, nélküle is, de örök mentőként ott áll ezek krónikájában egy ember neve és alakja, aki ötvenévesen szellemi örökséget hagyott maga után.

Ehhez az életrajzi áttekintéshez tartozik az a felejthetetlen emlék, amikor nyolc nappal ezelőtt úrvacsorát vittem, és az a kép fogadott, ahogy három nagy fia félig könnyes szemmel fogta az édesapa kezét, aki már csak percekig volt magánál, és azután a Jézus Krisztus megtöretett testével és kiontatott vérével való találkozás pillanatában felesége féltérdre ereszkedve, csendes imádsággal élte át az egészet. Ilyen és ehhez hasonló eset ott történik meg, ahol a családtagok nagyon szeretik egymást. Ilyen családban élni és gyermekeket nevelni, ez is egy alkotás; szép élet és szép család.

Ehhez az életrajzi filmhez tartozik hozzá közel negyvenéves marosvásárhelyi élete. Alig tizenöt évesen került ide, akkor ez a város akkora központ, ahol a személyiségekkel gazdag két temető, a Bolyaiak tere és a Főtér jelenti a városképet. Utána kezd kiépülni

nagyvárossá. Gédra Elemér Zoltán összeépült ezzel az új várossal. Beépült és itt élve meg itt maradva átélte ennek a negyven évnél nemes harcú, hitmegtartó futását.

A bibliai vers harmadik gondolata így hangzik: „a hitet megtartottam”. Azt hiszem, Elemérnél a hit tartást is jelentett. Olyan szép volt az, ahogyan életerősen, keményen állva alázatos és csendes, szerény és nyugodt tudott lenni. Nála a hit a jó cselekedetet jelentette. Azt, hogy ő nem félt jót tenni és tudott nem ártani. Nála a hit magatartást is jelentett: inkább segíteni másokon, mert azt lehet.

Ennek a bibliai versnek itt nincs vége. Mi csak eddig hallottuk és eddig kísértük, amíg a számok és képek világában ötvennégy évet végigtekintettünk, amíg érzésekben és értékekben a legfontosabbakat felsoroltuk. A bibliai mondat folytatódik, mint az élet is egy nagy megállón túl. A bibliai vers folytatódik és vele az élet is, méghozzá úgy, hogy a kettő továbbra is együtt: „végezetre eltételeztem neked az igazságnak koronáját, melyet megad nekem az Úr, az igaz bíró”. Ennek az igaz bírónak erősítésében és vizsgáztatásában bízva öleljük át egymást gyászoló közösségekként, és fogjuk meg egymás kezét, hogy erőtlenekként erősebbek legyünk. Ámen.

Szabó Imre

Halálvágy

Alapige: 2Korinthus 5,8–10

Látjátok, mennyire nem elég a műveltség és az intelligencia az élet győzedelmes megharcolásához. Ime, itt van egy művelt, finom ízlésű, kényes etikai gondolkodású asszony. Az élete egyetlen nagy bizalom, a csalódásban összetörik a lelke, s nem bírja el az életet. Látjátok, mennyire nem elég a jólét és az anyagi gondok nélküli élet a boldogsághoz. Amiért milliók sírnak és epekednek, hogy a mindennapi betevő falaton túl az élet szépségeiből is kivegyék részüket, ő itt hagyta búcsú nélkül, mert nem talált bennök kárpótlást. Itt eszmélünk rá újból, mennyire nem elég a vallásosság sem élő hit nélkül az élet súlyos konfliktusai megoldására: az imakönyv mellett rejtegetni lehet mérget, a mosoly alatt takarni lehet a sötét szándékot, de amikor a nagy döntésre kerül a sor, a lélek csendes vizei felzúdulnak, mikor jön a szorongató nagy kísértés, a halál sötét mélységének lefelé vonzó, beszívó, csábítgató hipnózisa, erőt vesz a műveltségen, a jólét érzésén, a próbát ki nem állott vallásosságon, s inkább választja a halált, mint az életet.

Vannak, akik még soha közelében nem jártak a halál gondolatának, akikben az élet szeretete olyan erős, hogy messze elkerülik még a tájkát is. Ez a szegény asszony a halál sötét vizeinek partjain sétálgatott és egyszerre hirtelen elszánással belelépett. Nézték, a hívó ember előtt nem ismeretlen a halál rejtelmes sötét és hallgatag partján való megállás. Belenézünk elgondolkozva tükör nélküli vizekbe. Pál apostol, az igazán élő hitű ember a felolvasott igében szintén éppen ott áll a halál vizei partján és azt mondja: „szeretnék kiköltözni a testből”.

Hányszor sóhajtott, hányszor célozgatott rá, hányszor sejtette ő is, hogy szeretne elköltözni a testből a halálba. *De ez a halálvágy és az apostol halálvágya a legkiáltóbb ellentétben állanak egymással.* Az apostol a halál innenső partjáról a túlsó partra vágycsozik: szeretnék elköltözni az „Úrhoz”. Az apostol halálvágyában van valami a vándormadár bizonyosságából, hogy túlsó partot ér. Nincs más út az Úrhoz, akit egész életén át szolgált, csakhogy színről színre láthassa. Ó, szegény asszony, te úgy indultál útnak, mint a galamb, nem kérdezősködtél a túlsó part után, csak megriasztva nekiindultál a hited szárnyai nélkül.

A keresztyén embernek meg kell állania a halál gondolatánál, még ha bármilyen nagyon kívánczosa is már a túlsó partra, nem indulhat el addig, míg érte nem jönnek, míg

a halál lovai meg nem állanak a háza előtt, míg a túlsó partról érte nem jön a csónak, míg hazahívót nem kap.

Nekünk mindannyiunknak meg kell jelennünk a Krisztus ítélőszéke előtt. Mi lesz veled, szegény boldogtalan asszony, ha mégis megérkezel a túlsó partra s azt a választ kapod: „kicsoda hívott téged”, még rád feladatok vártak volna. Miért hagytad el helyedet, ahová állítottalak? Majd ott látod meg, milyen elhibázott úton akartad megoldani az életed értelmetlenségét és tragédiáját. Jóvá már nem teheted, és senki jóvá nem teheti, csak egy, az égi nagy irgalom és könyörület, az Úr Jézus Krisztus, aki felé kinyújtott kezedet s tapogattál utána a sötétben, hogy ruhája szegélyét megérinthesd.

Ó, ha megérintetted volna, bizonytal meggyógyul a lelked, megnyílik szemed és egészen más úton indulsz el elvesztett boldogságod megkeresésére, nagy csalódásod vérző sebe begyógyítására. Talán te is meg tudsz bocsátani, mint ahogy a megtérő bűnösöknek az Isten megbocsát.

Ó, Uram Isten, kicsoda tudja az utat, hogy el ne tévedjen az összekuszált világban?! Vétkeink, mint árnyékok kísérnek, megnyúlnak s utakon elénk fekszenek. Hűvös lesz tőlük a lég és borús az ég. Örömeink elfogynak és poharunkban az ital megkeseredik. Ó, jövel, lelkünknek vigasztalója, árváknak édesatyja, töltsd be siralmas szíveinket nagy örömmel.

Oltalmazd az egyetlen leányt, akinek már nincs édesanyja, hogy égi világosságodban növekedő lelkére rá ne üljön örökké e napnak árnyéka. Hadd lehessen a kiengesztelő, a kárpótló és kiengesztelődés az édesapa életében, akinek fogadd el megtörött lelke esedezését.

Emberek, jertek közelebb Istenhez, mert azt hiszitek, hogy közel vagytok hozzá, csak mikor közel jöttetek, akkor tudjátok meg, milyen távol vagyunk tőle.

Jertek, imádkozzunk!

(A *Nyitott ajtó* című kötetből.)

Versek március tizenötödikére

Petőfi Sándor

Nemzeti dal

Talpra magyar, hí a haza!
Itt az idő, most vagy soha!
Rabok legyünk, vagy szabadok?
Ez a kérdés, válasszatok! –
A magyarok istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!

Rabok voltunk mostanáig,
Kárhozottak ősapáink,
Kik szabadon éltek-haltak,
Szolgaföldben nem nyughatnak.
A magyarok istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!

Sehonnai bitang ember,
ki most, ha kell, halni nem mer,
Kinek drágább rongy élete,
Mint a haza becsülete.
A magyarok istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!

Pest, 1848. márc. 13.

Megint beszélünk s csak beszélünk...

Megint beszélünk s csak beszélünk,
A nyelv mozog s a kéz pihen;
Azt akarják, hogy Magyarország
Inkább kofa, mint hős legyen.

Dicsőségünknek kardja! csak most
Készültél s már rozsdá esz.
Meglássátok, maholnap minden
Az ó kerékvágásba' lesz.

Ugy állok itt, mint a tüzes ló,
Mely föl vagyon nyergelve már,
S prüszögve és tombolva ott benn
Fecsegő gazdjára vár.

Föl, föl, hazám, előre gyorsan,
Megállni félúton kívánsz?
Csupán meg van tágitva rajtad,
De nincs eltörve még a lánc!

Fényesebb a láncnál a kard,
Jobban ékesíti a kart,
És mi mégis láncot hordtunk!
Ide veled, régi kardunk!
A magyarok istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!

A magyar név megint szép lesz,
Méltó régi nagy hiréhez;
Mit rákentek a századok,
Lemossuk a gyalázatot!
A magyarok istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!

Hol sírjaink domborulnak,
Unokáink leborulnak,
És áldó imádság mellett
Mondják el szent neveinket.
A magyarok istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!

Nem a tettek terén fogok hát,
Mint egy csillag, lehullani?
Megfojtanak majd a tétlenség
Lomhán ölelő karjai?

S nem lenne baj, ha magam volnék,
Hisz egy ember nem a világ,
De ezer és ezer van, aki
A zablán tépelődve rág.

Óh ifjaink, óh én barátim,
Ti megkötött szárnyú sasok,
Láng a fejem, jég a szívem, ha
Végigtekintek rajtatok!...

1848. április

Arany János

Él-e még az Isten?

Él-e még az Isten... magyarok Istene?
vagy haragra gerjedt népének ellene,
És elhagyta végkép,
Hogy rabló, zsivány had, bérbeszedett csorda
Égesse, pusztítsa, öldökölje sorba
Régi kedves népét?

Él-e még az Isten, – az erős, hatalmas,
Aki elleninken adott diadalmat
Száz-meg-száz csatákon?
Aki ujjainkat kardhoz egyengette,
Nevünket dicsővé, félelmissé tette
Széles e világon?

Él-e még az Isten – az az Isten él-e,
Ki e dús Kánaán országba vezérel
Mint Izráelt hajdan,
Hozván őseinket füstnek fellegében,
Égre fölpirosló tűz-oszlop képében,
Véres viadalban?

Él-e még az Isten, ki erős karjával
Megtartott, megőrzött ezer éven által
Egész mostanáig?
Ki annyi veszély közt nem hagyá elveszni,
Töröknek, tatárnak, martalékul esni,
Árpád unokáit?

Él még, él az Isten... magyarok Istene!
Elfordítva sincsen még e népről szeme,
S az még, aki régen:
Harcra hát, magyar nép! Isten a vezéred:
Diadalmat szerezhatsz a te hulló véred
Minden ellenségén.

1848

Petőfi Sándor

A székelyek

Nem mondom én: előre székelyek!
Előre mentek úgyis, hős fiúk;
Ottan kíván harcolni mindegyik,
Hol a csata legrémesebben zúg.
Csak nem fájult el még a székely vér!
Minden kis cseppje drágagyöngyöt ér.

Úgy mennek a halál elébe ők,
Amint más ember menyegzőre mén;
Virágokat tűznek kalapjaik
Mellé, s dalolnak a harc mezején.
Csak nem fájult el még a székely vér!
Minden kis cseppje drágagyöngyöt ér.

Ki merne nékik ellenállani?
Ily bátorságot szívében ki hord?
Mennek, röpkölnék, mint a szél, s űzik
Az ellenséget, mint a szél a port!
Csak nem fájult el még a székely vér,
Minden kis cseppje drágagyöngyöt ér!

Karánsebes, 1849. április 17.

Petőfi Sándor

Négy nap dörgött az ágyu...

Négy nap dörgött az ágyu
Vizakna s Déva közt,
Ott minden talpalatnyi
Földet vér öntözött.

Nincsen szórn elbeszélni
Nagy hősiségedet,
Csak néma áhitattal
Szemléllek tégedet,

Fehér volt a világ, szép
Fehér hó este be,
Ugy omlott a piros vér
A fehér óra le.

S ha volna ember, kit mint
Istent imádanék,
Meghajlanék előtted
Térdem, meghajlanék.

Négy hosszú nap csatáztunk
Rettentő vad csatát,
Minőt a messzelátó
Nap csak nagynéha lát.

S nekem jutott a vészes
Dicsőség, hogy veled
Járjam be, oh vezérem,
A csatatéreket.

Mindent megtettünk, amit
Kívánt a becsület...
Tízannyi volt az ellen,
Győznünk nem lehetett.

Temelleted lovaglék
A harc veszélyiben,
Ahol az élet pusztul
És a halál terem.

Szerencse és az isten
Tőlünk elpártola,
Egy pártfogó maradt csak
Velünk: ez Bem vala.

Sokan elhagytanak, te
Rendíthetetlen agg,
De ügye téged, ügye
Én el nem hagytalak?

Oh Bem, vitéz vezérem,
Dicső tábornokom!
Lelked nagyságát könnyes
Szemekkel bámulom.

S lépésid mind halálíg
Követni is fogom,
Oh Bem, vitéz vezérem,
Dicső tábornokom!

Debrecen, 1849. február 10–15.

Reményik Sándor

Erdélyi március

Egy tizenötös szám. És március:
Az első tavasz-hónap közepe.
Kimondottam így egyszerűn,
Ne féljete, ne féljen senkise.

Ne féljete: nem tüzesednek át
Halk hangolás után a vers-sorok,
Nem temetni és nem lázítani,
Csupán figyelmeztetni akarok.

Oly csendben nő a versem, mint a fű,
Úgy duzzad, mint a rügy duzzad a fán:
Nem szavalok, – szavaltunk eleget,
– Nagyon sokat – március idusán.

Volt egy tanítom akkor, – igazi,
Nagy nevelő, – gyökérig leható.
Ő mondta: csak úgy ünnepez a nap,
Ha munkát s imát összefoglaló.

Magányos hangját zsvivaj nyelte el. – –
Lavina dörgött. Most, – a kő alatt
Számunkra csak csendes növekedés:
Valóban: munka s. imádság maradt.

De szárny kell munkához s imához is!
Szárny, mely röpít, s forrás, mely enyhet ad.
Tört szárny, beomlott kútő: – mégis élet,
Mégis üdvösség az a régi nap.

Testvér, látod: én nem járok tilosban.
De te is hidd: nem tilalmas dolog
Megsimogatni otthon a fiókban
Egy poros, régi, kicsi szalagot.

Aztán – – menni a hétköznapok útján.
Császárnak megadni, mi az övé,
S a maga részét minden hatalomnak. – –
De Istennek is, ami Istené.

1931. március 10.

Kányádi Sándor

Nyergestető

A néhai jó öreg Gaál Mózesre,
gyermekkorom regélőjére is emlékezve

Csíkországban, hol az erdők
zöldebbek talán, mint máshol,
ahol ezüst hangú rigók
énekelnek a nagy fákon,
s hol a fenyők olyan mélyen
kapaszkodnak a vén földbe,
kitépní vihar sem tudja
másképpen, csak kettétörve,
van ott a sok nagy hegy között
egy szelíden, szépen hajló,
mint egy nyereg, kit viselne
mesebeli óriás ló.
Úgy is hívják: Nyergestető;
egyik kengyelvása: Kászon,
a másik meg, az innenső,
itt csillogna Csíkköz-máson.
Nemcsak szép, de híres hely is,
fönn a tetőn a nyeregben
ott zöldellnek a fenyőfák
egész Csíkban a legszebben,
ott eresztik legmélyebbre
gyökertüket a vén törzsek,

nem mozdulnak a viharban,
inkább szálíg kettétörnek.
Évszázados az az erdő,
áll azóta rendületlen,
szabadságharcosok vére
lúktet lenn a gyökerekben,
mert temető ez az erdő,
és kopjafa minden szál fa,
itt esett el Gál Sándornak
száznál is több katonája.
Véres harc volt, a patak is
vértől áradt azon reggel.
Támadt a cár és a császár
hatalmas nagy hadsereggel.
De a védők nem rettentek
– alig voltak, ha kétszáz –,
álltak, mint a fenyők, a harc
rettentő vad viharában.
Végül csellel, árulással
délre körülvették őket,
meg nem adta magát székely,
mint a szálfa, kettétörtek.
Elámult az ellenség is

ekkora bátorság láttán,
zászlót hajtva temette el
a hősokeket a hegy hátán.
Úgy haltak meg a székelyek,
mind egy szálíg, olyan bátran,
mint az a görög háromszáz
Termopüle szorosában.
Nem tud róluk a nagyvilág,

1965

Gyóni Géza

A márciusi akarat

Még itt is él ő, még itt is arat
A hó alatt, a jég alatt;
Sziklákat váj és töri a falat, –
Testvér, testvérem, – itt is él
A márciusi áldott akarat.

Napfényre vágyni jégburok alól
A füvek lelke, mondd, kitől tanul?
S hogy kelyhét a napnak kitarja,
Ki kényszeríti rá a gyöngyvirágra?
Ki pattant rügyet a fa gallyán?
S a sebzett törzs, a bús aggastyán,
Kinek parancsát hajtja végre,
Mikor friss vesszőt küld ki a napfényre?

Fában, gyökérben, földben, föld alatt
Mindenütt ő él, ő vet, ő arat;
Testvér, testvérem, hisz látod magad:
Burkokat tör és minden bús falat
A márciusi akarat.

Napfényre jutni, mint a réti fű;
Lelket kitárni, ó mily gyönyörű;
Mégfényesülni, mint a színarany;
Kívánni, ami mocsoktalan;
Napban fürödni tiszta hajnalon;
Rettegni, ami szenny, alom;
Sóvárogni egy tisztább lakot,
Hol nincs gonosz szív, nincs csak meghatott;

Krasznojarszk, 1916

hóstegetűkről nem beszélnek,
hírük nem őrzi legenda,
dicsőítő harci ének,
csak a sírjukon nőtt fenyők,
fönn a tetőn, a nyeregben,
s azért zöldell az az erdő
egész csikban a legszebben.

Nincs önzés, testvért gázoló,
S boldog partot mos a folyó;
Nincs lenézett zsidó, paraszt;
S könnyet csak a hála fakaszt.
Hol ember teste nem piaci jószág,
S egy Isten parancsol: a Jóság;
Hol a legszebb szó: adni, adni, adni –
És egy a törvény: testvérül fogadni.

Testvér, testvérem: hol legyen e hon,
Melyről rab éjen álmodom;
Testvér, testvérem, nagymessze, ahol
A szent fák ága most vérbe hajol,
Kárpátok ölén, szent folyók felett
Veri már fényét ez a kikelet.

Testvér, vetve már az ágy,
Hol testet ölt a messiási vágy,
Mely golgotát járt annyi-annyi százszor:
Mi Eldorádónk – egy akol egy pásztor,
Testvér, kit zárnak bús börtön-falak,
Testvér, testvérem, el ne hagyj magad!
Hisz itt is él ő és arat
A hó alatt, a jég alatt –
Csak szívvel néki add magad,
S börtön alján is vigaszod marad,
Mert öröktől volt és munkál örökre
Szebb napra vágyó tavaszodás lelke:
A márciusi áldott akarat.

A lapot alapította: D. Dr. Csiha Kálmán és Nagy László

Főszerkesztő: Jenei Tamás

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

Kéziratokat nem őrünk meg és nem küldünk vissza

Készült a Református Egyház Misztótfalusi Kis Miklós

Sajtóközpontjának nyomdájában

Felelős vezető: Tonk István

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Olvasószerkesztő: Hatházy Ferenc

Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea

